درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ولك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳԱԼԻՒ, Գալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գոյսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	դրս
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Ցեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԿԱՐԵՒՈՐԸ

Գաւառական թղթակցութիւններէ մեծ մասը կը պարունակէ յաճախ տեղեկութիւններ՝ որոնք չատ տխուր դէպքերով կը ներկայացնեն տեղական վարժարաններու վիճակը։ Թերեւս այդ թղթակցութիւններու մէկ մասը արդիւնք ըլլայ անձնական կիրքերու եւ թաքուն ու չահադիտական նպատակներու. սակայն անդին կը մնայ տակաւին առաւար մաս մը, որ դժբախտաբար անկեղծ է եւ ի վեր կը հանէ տեղոյք ճշմարտութիւնը։ Ինչ է սակայն պատճառը այս ամբողջական, այս յուսահատիպումին, հակառակ այնքան կրթական զոհողութիւններու եւ հակառակ նիւթական ու բարոյական այնքան կոթուածներու։ Կրթական խնդրին այս կնճռոտ հարցով չտնտղրդուող անձերէ ոմանց կողմէ ցոյց կը արուին չատ տեսակ պատճառներ, որոնք կրնան խանում սա երեք գլխաւոր կէտերուն վրայ։ Ա. Տեղական կրթական վարիչ մարմիններու քմածին կարգադրութիւնները։ Բ. Ուսուցչական մարմնին ցուրտ վերաբերումը հանդէպ իրենց պաշտօնին։ Գ. Կրթական Բարձրագոյն Մարհարդին անհոգ եւ անտարբեր ընթացքը։ Արդարեւ կրթական այսպիսի ամուլ բերք մը արտադրելու համար՝ ասոնցմէ աւելի զօրաւոր ազդակ մը կարելի չէր երեւակայել եւ գտնել, որոնք երբեք մէկ՝ ձեռք ձեռքի տուած՝ անդունդ կ'առաջնորդեն իրենց խնամքներուն յանձնուած վարժարանները։

Ներկայ դարուս մէջ, ուր օր նոր միջոց նոր կը հնարուի՝ ճշմարիտ դաստիարակութեան հասութիւնը գտնելու, ուսումն ու գիտութիւնը ուսուցանելով ժողովուրդին բոլոր խաւերուն մէջ ծաւալելու, մանուկներէն դա չափահասներն անգամ կրթելու եւ դաստիարակելու, նկատողութեան առած ենք արդեօք մենք որ ամէն բանի մէջ կապկանալու գերազանց յատկութիւնը ունինք, թէ ո՞րն եղած է առանցքը այդ կրթական ու մասնաւորական չարժման, թէ որո՞նք եւ ի՞նչպիսի անձեր են այդ կրթական հաստատութիւններու վարիչները, թէ որո՞նք են անոնց ծրագիրները յղացողներն ու գործադրողները։ Չենք կրնար տարակուսիլ արդարեւ թէ հաստատամտութիւնն ու յարատեւութիւնն է առանցքը այդ կրթական յառաջդիմութեան, թէ բարձրագոյն կարգի ուսուցիչներ, մասնագէտներ, համալսարանականներ եւ վերջապէս հեղինակաւոր անձեր են այդ կրթական հաստատութիւնների գործիչներն ու վարիչները, որոնք իրենց ամբողջ կեանքը նուիրած են կրթական գործին եւ բաղում փոքանութեան ձեռք բերած՝ ուսուցանելու եւ ուսանել տալու փափուկ արուեստին մէջ։ Անոնք իրենց բազմահոդմանի ծանօթութիւններով յղացած եւ յօրինած են ծրագիրներ որոնք սկզբունքով նոյն մնալով՝ ժամանակին պահանջումներուն համաձայն միայն թեթեւ եւ կարեւոր բարեփոխումներ կը կրեն։ Անոնք զինուած այսպիսի կատարելագործեալ ծրագիրներով՝ բաւական չեն համբիր իրենց վարժարաններուն հոգն ու պատասխանատուութիւնը ծանրացնել միայն հմուտ ու մասնագէտ ուսուցիչներու ձեռքը, այլ մտնէն կը հրամայեն իրենց ծրագրին եւ մէթոտներուն բարոյ ու անվրէպ գործադրումին։

Ինչպէս կ'երեւի, նմանողութեան առաջին եղերը կազմող կրթական հսկող եւ վարիչ մարմինները բաղկացած չեն մերինին պէս վաճառականներէ, սեղանաւորներէ, բժիշկներէ կամ որ գէշն է, չուկայի դերձակ, սպերիչ եւ այլ այս կարգի արհեստաւորներէ կազմուած իմաստակներու կոնաղէ մը, որոնց մեծ մասը ուսման եւ դաստիարակութեան անունը միայն ըսած են եւ քիթերնին ամէն բանի մէջ խօթելով կը յանդգնին արհամարհելու եւ դատելու մինչեւ անգամ համալսարանական կամ բարձրագոյն ուսումի առնող ուսուցիչները կամ անօրէնները։ Այո՛, բացարձակապէս անները միայ մէն է վաճառական, առեւտրական կամ հանրային օրենք ոչ կրթական գործով մը զբաղող անձերու հեղինակութեան յանձնել դաստիարակութեան փափուկ գործը. առ առաւելն կարելի է անոնց վստահիլ բարձրագոյն հեղինակութեան մը կողմէ պատրաստուած ծրագրի մը գործադրութեան հսկողութիւնը, եւ, դարձեալ նոյն հեղինակութեան կողմէ խնդրոյ առարկայ եղող վարժարանին համար որոշուած պիւտճէի մը մատակարարութեան հոգը, իսկ վարժարանին ներքին հոգն ու պատասխանատուութիւնը պէտք է ծանրացնել խղճմտիր, կարող եւ գործունեայ անձի մը վրայ, որ համախորհուրդ ուսուցչական մարմնոյն եւ անկախօրէն գործելով պիտի կարենայ քանի մը տարուան մէջ անակնկալ դեղեղիկ արդիւնքներ առաջ բերել։ Քանի մը տարուան մէջ կ'ըսեմ, վասն զի երբ չարուենակ տեսուչներ կը փոխուին, երբ ամէն տարի նախորդէն տարբեր անտեղի եւ անհարկի կարգադրութիւններ կ'ըլլան, պէտք չէ կրթական օգտակար արդիւնք մը սպասել այդպիսի վարժարանէ մը։

Ահա հոս է խնդիրը, ա՛ս է կարեւորը ա՛ս է անհրաժեշտը։

Գ. ԷՕԼՄԷԶԵԱՆ

ՊՏՈՒՅԹ ՆՕԹԵՐ

ՆԱՐԵԿ

Դ.

Վարդավառի պտոյց չարթուան մէջ ենք։ Ամառնային տարեթեան պատմական չարաթ։ Ուրիշ տարի, այս օրեր, թէ՛ Վանէն եւ թէ գիւղերէն, ուխտաւորներու անգին բազմութիւն մը կը խուժէր նաւերով կամ ձիերով դէպ ի Աղթամար ու Նարեկ, սակայն, այս տարի, Աղգ. Առաջնորդարանի արգելքը կրցաւ հետեւանք մը, ունենալ Վանեցիներու համար դէթ։

Կէս օր է։ Զինչ երկնակամարին քարշ չղերը անձրեւելով երկրի վրայ՝ կարծես կ'ուզէ տրել, մրկել բոլոր կենդանիներն ու բոյսերը։ Տերեւներ կը խոնարհին, քարեր կը տաքնան, ուաղներ կ'եռան եւ մարդիկ ու կենդանիներ հովասուն տեղեր կը դիմեն՝ զովութիւն գտնելու։ Հովը չնչահղձ եղած է տաքութեան մէջ, ու ծովը տապին ներքեւ դալկացած եւ ընդարմացած՝ կը հեւայ, իր միօրինակ խուլ հառաչը ձայնելով ափերու վրայ։ Ոչ թռչուն կ'երգէ, ոչ մեղու կը բզզայ։

Ահա այս օրին կը քակուի Ախալանցն դէպ ի Նարեկ ուխտաւորներու մը փոքրիկ կարաւանը՝ որ երթալով բազմացեր էր ծանօթ բարեկամներով։ Ճամբանիս կը սողոսկի, կ'երակաւորուի, դաշտերու բլուրներու վրայ՝ սահեցնելով մեզի անդադարաբար՝ դէպ ի ուխտատեղին։ Ծովը եարն է մնացեր, ու մենք, կշտացած անոր շնորհալի տեսքէն՝ հոգին, ցամաքին նոյնքան գերազանցօրէն գեղեղիկ տեսարանը կ'ըմբոշխնենք անյագօրէն։ Ճամբուն երկու կողմը, ցորեն, գարի, տարեկան ոսկեգոյն գլխիկոր եւ ուղղաձիգ արտեր, կանանչ բարձր խոտեր՝ կը տատանին, կը խաղան, կ'ալեծրփին ծովին մեղմ հովովը, հոս ցամաքին վրայ ուրիշ ծով մը յօրինելով։ Տեղ տեղ առուներ, վէրտ կամ դեղնարպ, կանաչ մարդերը ակօսելով կը խոյանին, կիյնան մեծաձայն, կը տարածուին անչրչուկ, զովացնելով հողին արեւէն այրած սիրտը եւ բոյսերուն ծարաւած արմատները։ Նա՛ ահա, կանաչ պուրակներու եւ խրճիթաձեւ տուներու մէջէն կ'օրոլուի Նարեկայ վանքի քառագմբէթ տաճարը, փոքր կրնար ուրիշ կերպ ըլլալ։ Ցաւերանական երդումներով կնոջ մը կապուած մարդ մը կրնա՞ր իրր ամուսնական թեկնածու նկատուիլ մանկամարդ աղջկան կողմէ։ Կոմսին սիրուած ըլլալու կասկածը չպիտի ընդվզեցնէ՞ր մանկամարդ աղջիկը, ընդ միւս հեռու մնալով անկէ։ Ո՛չ, Լիւսի ճշմարիտ խօսք մը ըրած էր իր միամիտ ու լխուուն պատասխանին մէջ. ինք Արման հաչուէն դուրս էր, եւ եթէ այդպէս չըլլար՝ Օր. Անարիմն դժբաղդ ու ամօթապարտ պիտի ըլլար, քանի որ անկարելի էր ո եւ է կապ հաստատել իր ու Արմանի միջեւ, եթէ ոչ չնաւթեան կապը։ Իրար սիրելու համար՝ հարկ էր ոճիր մը գործել։

Արման այսպէս կը տրամաբանէր իր պարագային վրայ, ոճրելի փիլիսոփայութեամբ մը ճշդելով իրողութեանց կարեւորութեան ասիճանը եւ հաչուելով առաջ գալիք հետեւանքները։ Ու այդքան պայծառ եւ արդարացի դատում մը ո եւ է ազդեցութիւն չէր ըներ իր որոշումներուն վրայ։ Դիտէր թէ անիմաստ ընթացքի մը հետեւելով այնպիսի ճամբէ մը կը յառաջանար, որ զինքը ուղղակի կ'առաջնորդէր անդունդ մը, ուր եթէ գլորէր, իր եւ ուրիշներու պատիւը պիտի կորսուէին անդառնալիօրէն. ասով հանդերձ կանգ չէր առներ այդ ճամբուն վրայ։ Չէր ուզեր խորհիլ այդ աղէտին վրայ ու կ'ըսէր մտովի. «Այնպիսի եղելութիւն մը պիտի պատահի որ այս ողբերգական կացութիւնը պիտի պարզուի ինքնին։ Ի՞նչ եղելութիւն, ինք ա չէր գիտեր։ Բայց ապահով էր պատահելուն վրայ։ Ու այս անհեթեթ ճակատագրականութեամբ զօրացած՝ կը շարունակէր Լիւսին սիրել, կոմսուհին խաբել, ու ամէն օր քալլ մը ալ մխրճուիլ իր տարփան անուրջքին մէջ։

Տիվի ճամբուն վրայէն ձին քշելով Արման կը հեռուէր Լիւսիի բոլոր չարժումներուն, որ իր առջեւէն կ'ընթանար, տիկին Թրէդորիէի ու ամուսնին միջեւ։ Այդ միջոցին պառոն Բոլ մօտեցած էր լանտոյին, եւ կոմսուհիին ու տիկին Ժէսաքի հետ կը խօսակցէր։ Այն զառիթափէն վար կ'իջնէին, որ Վիլլէէն դէպ ի Հուլկաթ կ'առաջնորդէր։ Աջակողմը, կապոյտ ծովը կ'երեւէր վարի ժեռափի մը բացատներուն մէջէն, ուր նիհար ծառերու խումբեր կը ցցուէին աւազին վրայ։ Սատիկ տաք մը կար, ու ձիերը, ճանճերէն նեղուած, ջղագրգիռ շարժումներ կ'ընէին։ Տաք քայլ հեռուէն Արման կը լսէր Լիւսիի ձայնը, բայց չէր կրնար անոր խօսքերուն իմաստը հասկնալ. բայց կը ղգար թէ ուրախ էր մանկամարդ աղջիկը։ Ու փոխանակ հրձուելու ատոր վրայ, կը տխրէր, իբր թէ այդ ուրախութիւնը, ուրիշներու կողմէ դրդռուած, իրմէ կատարուած գողութիւն մը ըլլար։

Արման մօտեցաւ խումբին, որուն դացած էր լանտոյին, եւ կոմսուհիին ու տիկին Ժէսաքի հետ կը խօսակցէր։ Այն զառիթափէն վար կ'իջնէին, որ Վիլլէէն դէպ ի Հուլկաթ կ'առաջնորդէր։ Աջակողմը, կապոյտ ծովը կ'երեւէր վարի ժեռափի մը բացատներուն մէջէն, ուր նիհար ծառերու խումբեր կը ցցուէին աւազին վրայ։ Սատիկ տաք մը կար, ու ձիերը, ճանճերէն նեղուած, ջղագրգիռ շարժումներ կ'ընէին։ Տաք քայլ հեռուէն Արման կը լսէր Լիւսիի ձայնը, բայց չէր կրնար անոր խօսքերուն իմաստը հասկնալ. բայց կը ղգար թէ ուրախ էր մանկամարդ աղջիկը։ Ու փոխանակ հրձուելու ատոր վրայ, կը տխրէր, իբր թէ այդ ուրախութիւնը, ուրիշներու կողմէ դրդռուած, իրմէ կատարուած գողութիւն մը ըլլար։

Արման մօտեցաւ խումբին, որուն դացած էր մանալ նաեւ Պ. ը Բրաման։ Բայց Արմանի իսկ, չորս մէկանց խըթեցին իրենց ձիերը, կարծես հեռու մնալ ուզելով անկէ, ու ձիավարկա դէմքով, սառուարացած՝ կը զեռայ ամէն կողմը։ Ժամէն վերջ տէրտէր մը խաչ մը դրած է գրասկի վրայ, եկեղեցիի դրան առջեւ, որպէս զի ժողովուրդը երթայ համբուրէ եւ դրամ ձգէ։ Շատ աղէկ։ Սակայն ինչ որ մարդու զայրոյթը կը բերէ եւ կը սասրնացնէ խաչին դիրքը, ընչաքաղց տէրտիրոջ յորդորներն են, ուղղուած խուժանին եւ խառնուած փերեզակներու պռոշտուքներուն ու ամէն կերպ խօսքերուն։

Այժմ պարբերէն աւելի լաթախաղացն է որ յապուշ կրթեալ բազմութիւն մը է բեւեռած բարկ արեւին տակ։ Մենք ալ տաքէն քրտնած կը շրջագայինք արտերու, առուներու եզերքներ ու նախանձելով կը տեսնենք որ 5-6 կանգուն բարձրութեամբ մը գահավիժող յորդ առուի մը ցայտերուն տակ, փրփուրներու մէջ, պուչերին կը շարժեն հեշտանքով եւ ապուշ ապուշ երանեկս կը նային՝ գոմէշներ, եղնե՛ր, եղնե՛ր։ Վանքի պարապէզին մէջ հնամեայ պաղատու ծառեր, մանաւանդ հսկայ կեռասենիներ, ծիրանիներ, տերեւներու մէջէն ծիծաղող դեղատեսիլ պտուղներու տակ ոստերին խոնարհած, ծիրանիներու նման ամանք անթափանցելիներու վրայ կը կրթին, իրենց թալ հովանին սփռելով կանաչ դմբեւանների վրայ, զորս կը կեկտիեն սաղարթներու անջրպետներէն մաղուող արեւու մանրիկ ճառագայթներ ու կը խաղան ուխտաւորներու վրայ։

Ու կէս օրէ ետքը, երբ բազմութիւնը կը սկսի քակուիլ, մենք ալ, ընկերովի, ճամբայ կ'ելնենք եւ արեւին տակ խաչուելով, քրտնելով՝ իրիկուան դէմ, կը հասնինք Ախալանց, ու նորէն ծանր է որ կը զգացնէ մեր մարմինները՝ կատարելով Վարդավառի հինաւուրց սովորութիւնը։

Վան — ԱՐՏԱՇԵՍ

ԻՏԵԱԼ ԱՄՈՒՍՈՒԹԻՒՆ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Դ.

(Շար. երեկի թիւեն եւ յետ.)

Կանոն մէկ անկիւն մը, մենիկ, քումայթ դեռատի աղջիկ մը, հոգիս տանջիչդ տարեկան, քնքոյշ ու ժպտուն, կուլայ լռիկ, եւ ոչ ոք կը կասկածի թէ նոր հարս մըն է որ կերթայ միանալ ծեր ամուսնի մը, ամուսին մը՝ զոր սակայն երկու անգամ տեսած է, լսած ըլլալով միայն անոր «այո»ն հանդիսաւոր եւ անդարձ, որ յաւիտեան կապած էր իրենց երկու էութիւնները։

Տխուր ու սեւաթոյր օրը անցաւ ճեպընթացին հետ. գիւղը ծառայած էր անոր իբրեւ կայան, ու հիմա կը սուրար իր տեղը, դէպի կայարանը դեռ հեռու, ուր պարտ էր կենալ քնացող աղջիկը։ Լոյնած վերջապէս լռեցն, եւ ուր կը սպասեն իրեն՝ իրիկուան ժամը տասնին։

Խարաիչագեղ աղջիկը կ'ինչնէ։ Կայարանին դուռը՝ բանկնաւոր մարդ մը կը սպասէ։

— Տիկին Դ... կը հարցնէ անոր։

— Այո՛, կը պատասխանէ նէ։

Աւելի բան չըսեր, շարժումով մը կը ցուցնէ գեղջկական կառք մը՝ ուր կ'ելլէ նէ ու երկուքը միասին կերթան դէշ ճամբու մը վրայէն՝ ուր ոստումներ կաւնենայ կառքը։

Դիտէթ երկու ժամուան տաժանելի ճամբորդութենէ յետոյ, մարդը կը կեցնէ ձին, կ'ինչնէ, կ'օգնէ դեռատի կնկան իջնելուն, եւ անոր ցոյց տալով լոյս մը կարմ ծառուղիի մը ծայրը,

— Հոն է կ'ըսէ, գիւղը բարի։

Կը մարակէ իր ձին, ու խարաիչագեղ սրարշաւ յառաջացան կառքին առջեւէն։ Այդ փոխուստին վրայ զարթած, կոմսը հետապնդեց զանոնք, չուզելով շատ վազցնել իր ձին, որովհետեւ կրնային անոնք ալ երագել իրենց ձիերուն ընթացքը, ու այսպէս ճշմարիտ ձիարշաւի մը փոխել պատոյը։ Ուստի իր ձիուն ընթացքը քիչ մը արագացնելով բաւականացաւ, բայց միւս հեծեալներն ալ անվարժ չըլլալով՝ իրենց հեռաւորութիւնը կը պահէին միշտ։ Այսպէս Հուլկաթէն անցան ու Պէօղէվալ հասան, խիստ ոգեւորուած։ Հոն կանգ առին, ոչ թէ ատենն ձգելու համար որ կոմսը իրենց մօտենայ, այլ որովհետեւ կառքը շատ հեռու մնացած էր։ Զորս ոտանաւոր անոնց մօտեցաւ Արման, ու չկրնալով իր դժգոհութիւնը զսպել,

— Ինչո՞ւ ինծի չսպասեցիք, հարցուց կոմսը ուժգին չեշտով մը։

— Ինչո՞ւ համար մեզի չի միացար, պատասխանեց Բոլ զուարթօրէն։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (74)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Է.

— Ալ ուս բոլորովին հեռացանք իրարմէ. Բրաման է ձեր սիրակը։

— Օ՜հ, ո՛չ, Ասուած իմ, պատասխանած էր մանկամարդ աղջիկը։ Ուրիշներէն աւելի համոյ չի թուիր ան, միայն զուարթ ու անկեղծ է. յեսոյ առանց նեղուելու կը տեսնուիմ հետը, որովհետեւ իմ տարիքս ունի։

Արման ժպիտով մը պատասխանած էր.

— Շնորհակալ եմ. ըսել է նահապետներու տեղ դրած էք Ֆիրմանը, Թրէդորիէն ու դիս։

— Ո՛րքան չար էք, ըսաւ Լիւսի զուարթօրէն։ Տգեղ կոխ մը ընել կ'ուզէք ինծի հետ. Պ. Ֆիրմոն բոլորովին կատակերգութեան նուիրած է ինքզինքը. մեզ որ կը սիրաբանէ Կրիֆիթի հետ... չեմ ուզեր այդ սիրելի բարեկամուհիս ձեռքէն խլել իր սիրահարը... Դալով Պ. Թրէդորիէի եւ ձեզի, երկուքդ ալ ամուսնացած ըլլալով, հաչուէն դուրս էք։ Ուստի Պ. ը Բրաման միայն կը մնայ... բոլորովին միտակ ըլլալուն համար է որ կը նախընտրեմ զայն։

«Դուք հաչուէն դո՛ւրս էք» տեսակի խօսքը թեթեւ անցած էր, չնորհիւ սա վերջի պարբերութեան. «բոլորովին միտակ ըլլալուն համար է որ կը նախընտրեմ զայն»։ Բայց Արման դառնութեան ծանրակշիռ պատճառներ նշմարած էր մանկամարդ աղջկան այդ խորհրդածութեան մէջ։ Լիւսիի համար հաչուէ դուրս էր ինք եւ անոր համար՝ ոչ ոք։ Ինչպէս կ'երեւի, նմանողութեան առաջին եղերը կազմող կրթական հսկող եւ վարիչ մարմինները բաղկացած չեն մերինին պէս վաճառականներէ, սեղանաւորներէ, բժիշկներէ կամ որ գէշն է, չուկայի դերձակ, սպերիչ եւ այլ այս կարգի արհեստաւորներէ կազմուած իմաստակներու կոնաղէ մը, որոնց մեծ մասը ուսման եւ դաստիարակութեան անունը միայն ըսած են եւ քիթերնին ամէն բանի մէջ խօթելով կը յանդգնին արհամարհելու եւ դատելու մինչեւ անգամ համալսարանական կամ բարձրագոյն ուսում առնող ուսուցիչները կամ անօրէնները։ Այո՛, բացարձակապէս անները միայ մէն է վաճառական, առեւտրական կամ հանրային օրենք ոչ կրթական գործով մը զբաղող անձերու հեղինակութեան յանձնել դաստիարակութեան փափուկ գործը. առ առաւելն կարելի է անոնց վստահիլ բարձրագոյն հեղինակութեան մը կողմէ պատրաստուած ծրագրի մը գործադրութեան հսկողութիւնը, եւ, դարձեալ նոյն հեղինակութեան կողմէ խնդրոյ առարկայ եղող վարժարանին համար որոշուած պիւտճէի մը մատակարարութեան հոգը, իսկ վարժարանին ներքին հոգն ու պատասխանատուութիւնը պէտք է ծանրացնել խղճմտիր, կարող եւ գործունեայ անձի մը վրայ, որ համախորհուրդ ուսուցչական մարմնոյն եւ անկախօրէն գործելով պիտի կարենայ քանի մը տարուան մէջ անակնկալ դեղեղիկ արդիւնքներ առաջ բերել։ Քանի մը տարուան մէջ կ'ըսեմ, վասն զի երբ չարուենակ տեսուչներ կը փոխուին, երբ ամէն տարի նախորդէն տարբեր անտեղի եւ անհարկի կարգադրութիւններ կ'ըլլան, պէտք չէ կրթական օգտակար արդիւնք մը սպասել այդպիսի վարժարանէ մը։

Ահա հոս է խնդիրը, ա՛ս է կարեւորը ա՛ս է անհրաժեշտը։

Գ. ԷՕԼՄԷԶԵԱՆ

ՊՏՈՒՅԹ ՆՕԹԵՐ

ՆԱՐԵԿ

Դ.

Վարդավառի պտոյց չարթուան մէջ ենք։ Ամառնային տարեթեան պատմական չարաթ։ Ուրիշ տարի, այս օրեր, թէ՛ Վանէն եւ թէ գիւղերէն, ուխտաւորներու անգին բազմութիւն մը կը խուժէր նաւերով կամ ձիերով դէպ ի Աղթամար ու Նարեկ, սակայն, այս տարի, Աղգ. Առաջնորդարանի արգելքը կրցաւ հետեւանք մը, ունենալ Վանեցիներու համար դէթ։

Կէս օր է։ Զինչ երկնակամարին քարշ չղերը անձրեւելով երկրի վրայ՝ կարծես կ'ուզէ տրել, մրկել բոլոր կենդանիներն ու բոյսերը։ Տերեւներ կը խոնարհին, քարեր կը տաքնան, ուաղներ կ'եռան եւ մարդիկ ու կենդանիներ հովասուն տեղեր կը դիմեն՝ զովութիւն գտնելու։ Հովը չնչահղձ եղած է տաքութեան մէջ, ու ծովը տապին ներքեւ դալկացած եւ ընդարմացած՝ կը հեւայ, իր միօրինակ խուլ հառաչը ձայնելով ափերու վրայ։ Ոչ թռչուն կ'երգէ, ոչ մեղու կը բզզայ։

Ահա այս օրին կը քակուի Ախալանցն դէպ ի Նարեկ ուխտաւորներու մը փոքրիկ կարաւանը՝ որ երթալով բազմացեր էր ծանօթ բարեկամներով։ Ճամբանիս կը սողոսկի, կ'երակաւորուի, դաշտերու բլուրներու վրայ՝ սահեցնելով մեզի անդադարաբար՝ դէպ ի ուխտատեղին։ Ծովը եարն է մնացեր, ու մենք, կշտացած անոր շնորհալի տեսքէն՝ հոգին, ցամաքին նոյնքան գերազանցօրէն գեղեղիկ տեսարանը կ'ըմբոշխնենք անյագօրէն։ Ճամբուն երկու կողմը, ցորեն, գարի, տարեկան ոսկեգոյն գլխիկոր եւ ուղղաձիգ արտեր, կանանչ բարձր խոտեր՝ կը տատանին, կը խաղան, կ'ալեծրփին ծովին մեղմ հովովը, հոս ցամաքին վրայ ուրիշ ծով մը յօրինելով։ Տեղ տեղ առուներ, վէրտ կամ դեղնարպ, կանաչ մարդերը ակօսելով կը խոյանին, կիյնան մեծաձայն, կը տարածուին անչրչուկ, զովացնելով հողին արեւէն այրած սիրտը եւ բոյսերուն ծարաւած արմատները։ Նա՛ ահա, կանաչ պուրակներու եւ խրճիթաձեւ տուներու մէջէն կ'օրոլուի Նարեկայ վանքի քառագմբէթ տաճարը, փոքր կրնար ուրիշ կերպ ըլլալ։ Ցաւերանական երդումներով կնոջ մը կապուած մարդ մը կրնա՞ր իրր ամուսնական թեկնածու նկատուիլ մանկամարդ աղջկան կողմէ։ Կոմսին սիրուած ըլլալու կասկածը չպիտի ընդվզեցնէ՞ր մանկամարդ աղջիկը, ընդ միւս հեռու մնալով անկէ։ Ո՛չ, Լիւսի ճշմարիտ խօսք մը ըրած էր իր միամիտ ու լխուուն պատասխանին մէջ. ինք Արման հաչուէն դուրս էր, եւ եթէ այդպէս չըլլար՝ Օր. Անարիմն դժբաղդ ու ամօթապարտ պիտի ըլլար, քանի որ անկարելի էր ո եւ է կապ հաստատել իր ու Արմանի միջեւ, եթէ ոչ չնաւթեան կապը։ Իրար սիրելու համար՝ հարկ էր ոճիր մը գործել։

Արման այսպէս կը տրամաբանէր իր պարագային վրայ, ոճրելի փիլիսոփայութեամբ մը ճշդելով իրողութեանց կարեւորութեան ասիճանը եւ հաչուելով առաջ գալիք հետեւանքները։ Ու այդքան պայծառ եւ արդարացի դատում մը ո եւ է ազդեցութիւն չէր ըներ իր որոշումներուն վրայ։ Դիտէր թէ անիմաստ ընթացքի մը հետեւելով այնպիսի ճամբէ մը կը յառաջանար, որ զինքը ուղղակի կ'առաջնորդէր անդունդ մը, ուր եթէ գլորէր, իր եւ ուրիշներու պատիւը պիտի կորսուէին անդառնալիօրէն. ասով հանդերձ կանգ չէր առներ այդ ճամբուն վրայ։ Չէր ուզեր խորհիլ այդ աղէտին վրայ ու կ'ըսէր մտովի. «Այնպիսի եղելութիւն մը պիտի պատահի որ այս ողբերգական կացութիւնը պիտի պարզուի ինքնին։ Ի՞նչ եղելութիւն, ինք ա չէր գիտեր։ Բայց ապահով էր պատահելուն վրայ։ Ու այս անհեթեթ ճակատագրականութեամբ զօրացած՝ կը շարունակէր Լիւսին սիրել, կոմսուհին խաբել, ու ամէն օր քալլ մը ալ մխրճուիլ իր տարփան անուրջքին մէջ։

Տիվի ճամբուն վրայէն ձին քշելով Արման կը հեռուէր Լիւսիի բոլոր չարժումներուն, որ իր առջեւէն կ'ընթանար, տիկին Թրէդորիէի ու ամուսնին միջեւ։ Այդ միջոցին պառոն Բոլ մօտեցած էր լանտոյին, եւ կոմսուհիին ու տիկին Ժէսաքի հետ կը խօսակցէր։ Այն զառիթափէն վար կ'իջնէին, որ Վիլլէէն դէպ ի Հուլկաթ կ'առաջնորդէր։ Աջակողմը, կապոյտ ծովը կ'երեւէր վարի ժեռափի մը բացատներուն մէջէն, ուր նիհար ծառերու խումբեր կը ցցուէին աւազին վրայ։ Սատիկ տաք մը կար, ու ձիերը, ճանճերէն նեղուած, ջղագրգիռ շարժումներ կ'ընէին։ Տաք քայլ հեռուէն Արման կը լսէր Լիւսիի ձայնը, բայց չէր կրնար անոր խօսքերուն իմաստը հասկնալ. բայց կը ղգար թէ ուրախ էր մանկամարդ աղջիկը։ Ու փոխանակ հրձուելու ատոր վրայ, կը տխրէր, իբր թէ այդ ուրախութիւնը, ուրիշներու կողմէ դրդռուած, իրմէ կատարուած գողութիւն մը ըլլար։

Արման մօտեցաւ խումբին, որուն դացած էր մանալ նաեւ Պ. ը Բրաման։ Բայց Արմանի իսկ, չորս մէկանց խըթեցին իրենց ձիերը, կարծես հեռու մնալ ուզելով անկէ, ու ձիավարկա դէմքով, սառուարացած՝ կը զեռայ ամէն կողմը։ Ժամէն վերջ տէրտէր մը խաչ մը դրած է գրասկի վրայ, եկեղեցիի դրան առջեւ, որպէս զի ժողովուրդը երթայ համբուրէ եւ դրամ ձգէ։ Շատ աղէկ։ Սակայն ինչ որ մարդու զայրոյթը կը բերէ եւ կը սասրնացնէ խաչին դիրքը, ընչաքաղց տէրտիրոջ յորդորներն են, ուղղուած խուժանին եւ խառնուած փերեզակներու պռոշտուքներուն ու ամէն կերպ խօսքերուն։

Այժմ պարբերէն աւելի լաթախաղացն է որ յապուշ կրթեալ բազմութիւն մն է բեւեռած բարկ արեւին տակ։ Մենք ալ տաքէն քրտնած կը շրջագայինք արտերու, առուներու եզերքներ ու նախանձելով կը տեսնենք որ 5-6 կանգուն բարձրութեամբ մը գահավիժող յորդ առուի մը ցայտերուն տակ, փրփուրներու մէջ, պուչերին կը շարժեն հեշտանքով եւ ապուշ ապուշ երանեկս կը նային՝ գոմէշներ, եղնե՛ր, եղնե՛ր։ Վանքի պարապէզին մէջ հնամեայ պաղատու ծառեր, մանաւանդ հսկայ կեռասենիներ, ծիրանիներ, տերեւներու մէջէն ծիծաղող դեղատեսիլ պտուղներու տակ ոստերին խոնարհած, ծիրանիներու նման ամանք անթափանցելիներու վրայ կը կրթին, իրենց թալ հովանին սփռելով կանաչ դմբեւանների վրայ, զորս կը կեկտիեն սաղարթներու անջրպետներէն մաղուող արեւու մանրիկ ճառագայթներ ու կը խաղան ուխտաւորներու վրայ։

Ու կէս օրէ ետքը, երբ բազմութիւնը կը սկսի քակուիլ, մենք ալ, ընկերովի, ճամբայ կ'ելնենք եւ արեւին տակ խաչուելով, քրտնելով՝ իրիկուան դէմ, կը հասնինք Ախալանց, ու նորէն ծանր է որ կը զգացնէ մեր մարմինները՝ կատարելով Վարդավառի հինաւուրց սովորութիւնը։

Վան — ԱՐՏԱՇԵՍ

ԻՏԵԱԼ ԱՄՈՒՍՈՒԹԻՒՆ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Դ.

(Շար. երեկի թիւեն եւ յետ.)

Կանոն մէկ անկիւն մը, մենիկ, քումայթ դեռատի աղջիկ մը, հոգիս տանջիչդ տարեկան, քնքոյշ ու ժպտուն, կուլայ լռիկ, եւ ոչ ոք կը կասկածի թէ նոր հարս մըն է որ կերթայ միանալ ծեր ամուսնի մը, ամուսին մը՝ զոր սակայն երկու անգամ տեսած է, լսած ըլլալով միայն անոր «այո»ն հանդիսաւոր եւ անդարձ, որ յաւիտեան կապած էր իրենց երկու էութիւնները։

Տխուր ու սեւաթոյր օրը անցաւ ճեպընթացին հետ. գիւղը ծառայած էր անոր իբրեւ կայան, ու հիմա կը սուրար իր տեղը, դէպի կայարանը դեռ հեռու, ուր պարտ էր կենալ քնացող աղջիկը։ Լոյնած վերջապէս լռեցն, եւ ուր կը սպասեն իրեն՝ իրիկուան ժամը տասնին։

Խարաիչագեղ աղջիկը կ'ինչնէ։ Կայարանին դուռը՝ բանկնաւոր մարդ մը կը սպասէ։

— Տիկին Դ... կը հարցնէ անոր։

— Այո՛, կը պատասխանէ նէ։

Աւելի բան չըսեր, շարժումով մը կը ցուցնէ գեղջկական կառք մը՝ ուր կ'ելլէ նէ ու երկուքը միասին կերթան դէշ ճամբու մը վրայէն՝ ուր ոստումներ կաւնենայ կառքը։

Դիտէթ երկու ժամուան տաժանելի ճամբորդութենէ յետոյ, մարդը կը կեցնէ ձին, կ'ինչնէ, կ'օգնէ դեռատի կնկան իջնելուն, եւ անոր ցոյց տալով լոյս մը կարմ ծառուղիի մը ծայրը,

— Հոն է կ'ըսէ, գիւղը բարի։

Կը մարակէ իր ձին, ու խարաիչագեղ

աղջիկը կը մնայ միամինակ, զարհուրած ձիւնէն ներսիկան ճամբուն մէջ։

Մրչափ ցուրտ է եւ մրչափ կը վախնայ։

Մառուղիին ծառերը անշարժ ու անձկուն են հսկայ պառկներու պէս, պըղտիկ աղմուկներ գաղտագողի կը սահին ցանկին մէջ եւ լոյսը՝ որուն շողերը կուգան մինչեւ իրեն՝ կը թուին ըսել.

— Հոս տաքուկ է եւ մարդ չի վախնար։ Մօտեցի՛ր։

Հոն չի բնակիր սակայն չարին մարդը՝ որուն կինն է ինքը։ Կը վարանի նէ այս արհաւիրքներուն մէջտեղ։

Ցուրտը կը մղէ զանի։ Ցամբ քայլերով կը յառաջանայ դէպի բնակարանը կը վերցնէ առնակը ու կը դարնէ փոքր հարուածով մը, մեղմով, խիստ մեղմով։

Թէպէտ հարուածը մեղմ, սակայն դուռը կը բացուի անմիջապէս։

— Մրքան մեծաք. հէք սիրուն, կը պօռայ առնական ձայն մը, բայց բարութեամբ լիս։ Ու երկու բազուկներ կը տանին խարտիչագեղ աղջիկը, փոքր սրտի մը, օտար կերպասներով արահակուած, ուր կը շողայ բացարձակ կրակ մը. շոգի կ'արձակէ թէյը՝ սեղանին վրայ՝ նախընթերիքի մը ծառայող։

Ցուրտէն, յոգնութենէն, սոսկումէն ընկճուած, խարտիչագեղ աղջիկը կը դոցէ աչքերը եւ ինքզինքը կը յանձնէ գրկող մարդուն խնամքներուն, որ զայն հեռուհեռի կրակին կը մօտիկցնէ, կը հանէ խանու կօշիկները, իր ձեռքերուն մէջ կը տաքցնէ սառած փոքր տաքերը, տաք ըմպելի կը խմցնէ, պտիկ, պտիկ, կը խօսի զօրաւոր ձայնով մը, այնչափ գթութիւնքան քաղցրութեամբ մը որ հակառակ իր արցունքներուն, խարտիչագեղ աղջիկը կը վերակսի լալ։

Կը հանդարտի վերջապէս, կը համարձակի դիտել այն մարդը որ զինքը ընդունած է։ Միւս նոյն տգեղն է. երեսի գոյնը կը պակի, յօնքերը կը քաշամերին, ծուռ է բերանը, բայց ա՛լ չունի այն գէշ արտայայտութիւնը՝ որ այնքան տարուայ աղդած էր իրեն։ Անոր աչքերը քաղցր նայուածք մը ունին, խիստ քաղցր, սխուր ու անհունօրէն մեղմադիպ։

Մինչդեռ ներս մտնած կը շուայլէ իր խնամքները, ան կը սկսի խօսիլ յուզուած ու դեղեւուն չեշտով մը, որ կը խառնէ ու կը յուզէ զինքը։

Ներսում կը խնդրէ անկէ, գրեթէ ցած ձայնով, մանկունակ տարիքը միացուցած ըլլալուն համար իր ծերութեան։

Ծերուկը այնչափ դժբաղդ գտած էր որ ուզած էր հանել դժոխքէն մանկամարդ աղջիկը։ Սիրուիլ չուտար անկէ... որովհետեւ խիստ տգեղ է... Մենիկի կեանքովը ապրած է... բայց եթէ աղջիկը ուզէր քիչ մը բարեկամութիւն ընծայել... Ու երկարօրէն կը խօսի ան, իր ձայնը երթալով կ'անուշնայ, կը մեղմանայ։ Պէրթ տղան պիտի ըլլար իր մահուանէն եկաք ու հարուստ... ինքնին պիտի ըլլար։... Այս խօսքերը զրուցեց այնպիսի վիշտով ու համակերպութեամբ, այնպիսի ցաւտա ու մեղմադնամ շեշտով մը՝ որ խարտիչագեղ աղջկան սիրտը յուզուեցաւ։

Ու մինչդեռ կը խօսի, աղջիկը կը դիտէ զայն ու հետզհետէ նուազ տգեղ կը գտնէ զանի։ Բերանը կ'երեւի նուազ ծուռ, երեսի գոյնը նուազ կարմիր, ու աչքերը իրենց թանձր թարթիչներուն տակ՝ այնչափ անուշ, այնչա՛փ բարի արտայայտութեամբ լեցուած։

Այնքան տարիքոտի երեւոյթ չունի որքան դժբաղդ։

Բացատրեց թէ ինչպէս ամուսնութեան խնդրած էր զինքը, հակցուց ինչ որ պիտի ընէր իր երջանկութեանը համար։

Պէրթ այնպիսի բարութիւն մը, այնպիսի տխրութիւն մը կը տեսնէ անոր նայուածքին մէջ, այնչա՛փ ապահով է իր ապագայ երանութիւններուն վրայ որ հրաչք մը տեղի կ'ունենայ. ալ իր աչքին տգեղ մը, ծեր մը չէ ան, իր պզտիկ ձեռքերը կը դնէ անոր ուսին վրայ, ու մեղմ, խիստ մեղմ ձայնով.

— Մ'ոչ կ'աղաչեմ կ'ըսէ, ա՛լ տխուր մի ըլլաք, եթէ կ'ուզէք... կը սիրեմ ձեզ։

Ետին կը դառնայ եւ անշարժ կը մնայ վարկեան մը։ Բայց իսկոյն... երկինք, ինչ եղաւ... կ'ուզուի եւ Պէրթ կը դիտէ դիմացինը՝ ապուշ կրթած։ Մօրուքը ինկած է, ինչպէս նաեւ խոշոր թարթիչները. իր ձեռքին մէջ մոխրագոյն կեղծամ մը կայ՝ զոր անդին կը նետէ, երեսի գոյնը կը բացուի եւ բերանը չիտակ ու ժպտուն, ճերմակ ակռաներ կը ցուցնէ։ Մաղերը սեւ են, երիտասարդ։

— Ներեցէք, սիրելի Պէրթ, խաբեցի ձեզ, կ'ըսէ։ կ'ուզէք զիս՝ երբ ձեր ձկաբծածէն նուազ տգեղ, նուազ ծեր եղայ ա՛լ։

— Կը սիրէի ձեզ երեւոյթիւնքամբ՝ ձեր երեւոյթին մէջ, ըսաւ նէ կարմրելով։ Հիմա պիտի սիրեմ ձեզ։

— Սիրեկանս, պատասխանեց երիտասարդը գրկելով, սիրեցեալ կինս, փոքր պարուհիս։

. . . . . .

Բայց ինչ է աս։ Աչքերս կը բացուին կ'արթննամ թմրած կրկին, մենի՛կ կրակս մօտ՝ ուր արդէն պաղած մոխիրներուն վրայ կը ցատկեն մէկ քանի հազուագիւտ կայծեր, զարս սառուերը կը ցնծնէ մէկիկ մէկիկ, ինչպէս ախտաւոր իրականութիւնը կը մարէ մէկիկ մէկիկ, զուարթ պատրանքները մեր անուրջներուն։ կը քննանի։

Թարգմ. Ա. ՀՈՎԱՍԱՐԵԱՆ

Սամսոն

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ

Նեսպ. Ժողովին մէջ. — Արտաքին գործոց նախարարը։ — Վեհապետական այցելութիւնները։ — Զանազան խնդիրներ։ — Պ. Տէլքասէի յայտարարութիւնը։

Բարիզ, 23 Նոյ. — Նեսպ. Ժողովը այսօր ալ շարունակեց արտաքին գործոց նախարարին վերաբերեալ հարցաքննութիւնը։ Պ. Սէնպա, խօսելով հանրապետութեան նախագահին Իտալիա կատարելիք ուղեւորութեանը վրայ, ուզեց գիտնալ թէ Պ. Լուբէ եթէ Հռոմ երթայ, Պապին ալ այցելութիւն պիտի տայ։ Ատենաբանը ըսաւ թէ իրենք, ընկերվարականները, որոնք միշտ կը մաքառին պապական իշխանութեան դէմ, ինչպէս նաեւ հանրապետականները այնպէս կը նկատեն թէ Ֆրանսա մէկ իշխանութիւն միայն պէտք է ճանչնայ Իտալիոյ մէջ։ Պ. Սէնպա յոյս յայտնեց թէ Պ. Լուբէ միայն Իտալիոյ թագաւորին այցելութիւն պիտի տայ եւ յարեց. — «Իտալիոյ մեր բարեկամները պիտի կրնան Ֆրանսայի ընթացքը բաղդատել Գերմանիոյ կառավարութեան ընթացքին հետ եւ ճանչնալ իրենց ճշմարիտ բարեկամները։ Արքայական այդ բոլոր այցելութեանց մէջ խաղաղութեան ամրապնդումը միայն կը տեսնեմ։ Այդ միտքով էր որ ընդունեցինք Անգլիոյ թագաւորը։ Իմաստութիւնը եւ ճշմարիտ երկրասիրութիւնը կը պահանջեն փութացնել սպառազինմանց սահմանափակումը։ բայց եթէ խաղաղութեան ամրապնդումը կ'ուզուի, պէտք է պահպանել իրաց կացութիւնը։ Անգլիոյ հետ կնքուած սաղմնային դաշնադրութիւնը՝ իրրեւ սկզբնաւորութիւն մը եւ իրրեւ նպատաւոր արտայայտութիւն մը կ'ընդունինք խաղաղութեան։ Մէկ քանի խօսք ալ Թիպէթի անգլիական արշաւանքին վրայ պիտի բսեմ։ Կ'ըսուի թէ ասիկա խաղաղասիրական եւ նոյն իսկ զիտական նպատակ մը ունի, կ'ուզեմ հաւատալ, բայց որովհետեւ անգլիական բոլոր սպաները գիտուններ են եւ արշաւախումբը զինեալ մարդերէ կը բաղկանայ, կ'ուզէի գիտնալ թէ երբ հարկ ըլլայ, միթէ այդ զինեալ մարդերը չեն որ գիտուններէն աւելի պիտի միջամտեն։» Պ. Սէնպա խօսեցաւ նաեւ օտար երկիրներու մէջ Ֆրանսացիներու նուիրուած պաշտպանութեան մասին, քանի մը հակառակ պարագաներ մէջ բերելով։ Մարոքի նկատմամբ ալ յայտարարեց թէ Ֆրանսա պէտք չէ դիմադրութիւն պատճառէ Սպանիոյ՝ որ բնական դաշնակիցն է Ֆրանսայի։ Նաեւ երկու երկիրներուն միջեւ չգանալ այն մեծ փոսը որ այնքան երկար ատեն գոյութիւն ունեցաւ Ֆրանսայի ու Իտալիոյ միջեւ։ Պ. Տէլքասէ պատասխանեց թէ Սպանիա գիտէ որ Ֆրանսա իր բարեկամն է եւ թէ Ֆրանսայէն բարեկամական արարքներ միայն կրնայ սպասել։ Պ. Սէնպա միջադէպ եղաւ խնդրեց արտաքին գործոց նախարարէն աւելի ընդարձակ կերպով հրատարակել Դեղին Տետրակները, որպէս զի կարելի ըլլայ կատարեալ գաղափար մը կազմել Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան վրայ։ Միանգամայն խնդրեց որ դիւանագիտական պաշտօնները յայտնացուին անոնց որ միայն հարստութիւնմը եւ ազնուական տիտղոսներ ունին, այդ պաշտօններուն հասնելու համար։ Ապա խօսեցաւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ եւ ըսաւ.

«Գոհ եմ որ բոլոր կուսակցութիւնները իրենց կարծիքները յայտնեցին արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ։ Ամէն խնդիրներու վրայ։ Պիտի տամ կառավարութեան բացատրութիւնները, հաստատ կերպով, ինչպէս կը պահանջեն պաշտօններ որոնք խօսքէ աւելի գործ կ'ուզեն եւ այն վերապահումով զոր պարտաւորիլ կ'ընծայեն այդ պաշտօնները։ Աւասիկ թէ ի՛նչ ըսաւ Բանամայի պետութեան նկատմամբ.—Նոյեմ. 3ին Բանամայի նահանգը անկախ հանրապետութիւն հռչակուեցաւ։ այն տեսակ պատճառներով զորս գնահատելու պէտք մը չունինք, վասն զի չենք ուզեր ուրիշ երկրի մը գործերուն խառնուիլ։ Այդ հռչակման զեկոյցը ստանալով Ֆրանսական տեսակէտով տարուած երաշխաւորութիւնները միայն նկատողութեան պիտի առնէինք, քանի որ նոր հանրապետութիւնը կը գործադրէր բարեկարգութիւնը եւ ապահովութիւնը պահպանելու մասին հարկ եղած միջոցները։ Ժամանակէ մը ի վեր մինչեւ մէկ սահման մահագուրեան մէջ էինք։ Բանի մը ամիսներէ ի վեր Պոկոթայի մէջ կ'ըսուէր թէ Բոլոմպիոյ կառավարութեան որոշումը, որ 1904էն սկսեալ վեց տարուան համար կը յետաձգէր ջրանցքին աւարտման պայմանաժամը, երկարելի էր եւ թէ 1904էն մեկնաչորսը կարելի էր դադրած հռչակել։ Այդ պարագան եթէ պաշտօնական հանդամանք մը առնար, պիտի չընդունէինք։ Մեր բացարձակ պարտականութիւնն էր Բանամայի կառավարութենէն պահանջել նախնական ապահովութիւն մը թէ Ֆրանսական բոլոր շահերը, ինչպէս նաեւ մենաչորսի իրաւունքները պիտի յարգուին։ Մեր ուզած այդ բացարձակ ապահովութիւնը ստացուեցաւ։ սա կերպով.

«Բանամայի հանրապետութիւնը հանդիսաւորապէս, յատկապէս ու բացարձակապէս կը խոստանայ ուշադրութեամբ պաշտպանել ֆրանսական նշանները, պահպանել, ամէնէն ընդարձակ առումով, նոյեմ. 3էն առաջ կնքուած պայմանագրութիւնները եւ անոնք, որ իշխանութեան փոխանցումէն յետոյ տեղի ունեցած են եւ յանձնառութեան տակ կը թողուն Բանամա։ Բոլոր այդ պայմանագրութիւնները կը պահպանուին, մանաւանդ մենաչորսը մինչեւ 1910 երկարող պայմանդրութիւնը։»

Պ. Տէլքասէ ըսաւ թէ այդ վիճակին մէջ, ինչպէս ըրած էին Մ. Նահանգները, Ֆրանսա ալ արտօնած էր իր գործակատարները՝ յարաբերութեան մտնել Բանամայի պաշտօնեաներուն հետ։ Արտաքին գործոց նախարարը խօսելով Մարոքի վրայ, ըսաւ թէ անոր նկատմամբ Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը պէտք է էապէս խաղաղասիրական ըլլայ, առանց հապճեպով գործելու։ Զանազան երեսփոխաններ խօսք ուզեցին։ Նիստը կը շարունակուի։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

«Սիրայիւ համաձայնութիւնը». — Անգլիացի պատուիրակները Բարիզի մէջ. — Ազատական կուսակցապետները։

Լոնտոն, 22 Նոյեմ. — Լորտ Թամգլերը միշտ կը հետաքրքրուի անգլիացի պատուիրակներուն՝ Բարիզի տուած այցելութենէն։ Երկաթուղիի անգլիական ու Ֆրանսական Ընկերութիւնները՝ իրաքանչիւր անձի համար՝ 24 Ֆր. նոց տոմսեր դրին պատուիրակներուն եւ անոնց կիներուն տրամադրութեամբ տակ։ Այդ տոմսերը մէկ ամիս արժէք պիտի ունենան բոլոր այդ երկաթուղիներուն վրայ։

— Անգլիոյ երեսփոխանական ընտրութիւնները յառաջիկայ մարտին պիտի կատարուին։ Այդ պատճառով շատ դժուար պիտի ըլլայ ազատական կուսակցութեան պետերուն, որոնք արդէն կը պատրաստեն ընտրական պայքարը, բացակայիլ իրենց ընտրական շրջանակներէն եւ նոյն իսկ Անգլիայէն։ Ատոր համար է որ ազատական կուսակցութեան պատկանող նախկին նախարարները պիտի չկրնան Բարիզ ուղեւորիլ անգլիական պատուիրակութեան հետ։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԻՐԱՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հոլանտայի խորհրդարանին մէջ. — Ծրագրագրութիւն։ — Դեւմանիա եւ Հոլանտա. — Սերպիա։

Լա Հէ, 22 Նոյեմ. — Այսօր Հոլանտայի արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց Երեսփ. Ժողովին մէջ թէ անցեալ մարտին Ֆրանսայի կառավարութեան հաղորդած է ընդհանուր իրաւարարութեան դաշնադրութեան մը ծրագիրը, բայց թէ բանակցութեանց վիճակին վրայ առայժմ չի կրնար բան մը ըսել։ Նաեւ Հոլանտայի նախաձեռնութեամբ ուրիշ երկիրներու հետ այդ մասին կատարուած բանակցութեանց համար։ Մինչեւ հիմա Գերմանիոյ եւ Հոլանտայի մէջեւ որ եւ է բանակցութիւն չէ կատարուած՝ թղթատարակի մերձեցման մը մասին։ Պէլգիան ալ համար հոլանտական ներկայացուցիչ պիտի չկարգուի, վասն զի Սերպիա դեռ նոր դեսպան մը չէ կարգած Լա Հէի համար։

ԻՏԱԼԻԱ

Բանակը.—«Ավանքի»ի ֆնեադատուութիւնները.—Ֆերրի-Պէքոլոյի դաշ.—Դայթակղական տեսարան մը.—Ճարտարապետի մը մահը։

Հռոմ, 22 Նոյեմ.—Ավանքի նորէն կը շարունակէ իր քննդատութիւնները՝ այս անգամ Իտալիոյ բանակին թերդնօթիներուն դէմ։ Կ'ըսէ թէ դաշտային 540 եւ լեռնային 130 թնդանօթներ կան, որոնք գրեթէ անգործածելի են։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ պէտք է երեւան հանել պատասխանատուները այդ վիճակին, որ քանի միլիոն ֆր.ի վնասի մը պատճառ եղած է, եւ որ հիմա օգնանէ կը զրկէ բազմաթիւ գործաւորներ՝ գործերը դադրած ըլլալուն համար։

—Անլուր եւ անհաւատալի միջադէպ մը պատահեցաւ երէկ Հռոմի այն դատարանին մէջ, ուր տեղի կ'ունենայ Ավանքիի անօրէն Պ. Ֆէրրի եւ ծովային նախկին նախարար ծովակալ Պէթոլոյի միջեւ եղած դատը։ Մեծ ճարտարագործ մը՝ Պ. Օրլանտօ վկայութիւն կուտար։ Ծովակալին փաստաբանը՝ Պ. Վէքքիի սա հարցումը ըրաւ անոր. — «Կրնա՞ք ըսել Պ. Ֆէրրիի ու Ավանքիի անօրէնարկիչ նպատակը։» Այդ հարցումին վրայ Պ. Ֆէրրի ու փաստաբանները վեր ցատկեցին եւ ըսին թէ ի՛նչ ըսել է անուանարկիչ, քանի որ իրենք ճշմարտութիւնը կը պարզեն եւ թէ անուանարկողները այդ փաստաբանը ու իր փոխանորդներն են։ Պէթոլօ ծովակալը ու փաստաբանները սկսան հայհոյութիւններ տեղալ Պ. Ֆէրրիի ու անոր փաստաբաններուն գլխուն։ Մինչեւ մէկ Պէթոլոյի խումբն կազմեր մը նետուեցաւ եւ զարնուեցաւ Բոմանոնիի երեսփոխանին երեսին՝ որ Պ. Ֆէրրիի փաստաբանն էր։ Փաստաբանին մէկ ականջ կտրեցաւ։ Պ. Բոմանոնիի ալ փոխադարձաբար կազմարը նետեց հակառակ խումբին Վիթթորի փաստաբանին գլխուն վասն զի առաջին անգամ կազմար նետողը սուրիկ էր։ Վերջապէս երկու կողմէն կազմարի ռմբակոծում մը սկսաւ, քիչ վերջն ալ ծեծկռտուքը։ Ամէնուն երեսներն ալ մեկնում ծեփուած էին։ Հարկ եղաւ դատը յետաձգել։

—Ճարտարապետ Բիեդրօ Սաքքարոս որ Վենեսիկի Ս. Մարկոս եկեղեցին նորոգելով մեծ համբաւ հանած էր, յանկարծամահ եղաւ։ Բիեդրօ Սաքքարոս այդ եկեղեցին կալուածներուն ճարտարապետն էր, երբ փլաւ Ս. Մարկոսի զանգակատունը։ Ատկէ շատ զգածուեցաւ եւ անկէ ի վեր հեղձեցաւ կը ծիւրէր։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Գործաւորական խնդիրը.—Օտար գործաւորներ.—Պատօնական ճնճղուքիւն մը.—Երկրագործութիւնը.—Երկաթուղիներ։

Լոնտոն, 22 Նոյեմբ.—Հետզհետէ հարաւային Ափրիկէի մէջ գործաւորական խնդիրը կարգադրուելու երեւոյթը ունի, բազմաթիւ օտար գործաւորներու ներածումովը։ Այդ խնդրոյն համար կազմուած յանձնաժողովը պաշտօնական քննութիւն կատարելով սա պարագաները երեւան հանած է.— Երկրագործութիւնը 87,000 գործաւորներու պէտք ունի. հիմա 27,700 կայ, որով 49,300ի բաց մը երեւան կուգայ։ Հանքերը 198,000 գործաւորներու պէտք ունին. բայց հիմա եղածներուն թիւն է 68,000, որով դեռ 130,000ի պէտք կայ։ Միւս ձեռարուեստաները ունին 70,000 գործաւոր, ինչ որ գրեթէ բաւական է անոնց պէտքերուն։ Երկաթուղիները 12,000 գործաւոր ունին, սակայն 16,000, պէտք է։ Նոր տինուելիք երկաթուղիներուն համար 40,000 գործաւորներ անհրաժեշտ կ'ընծայեն. բայց հիմա 3000 կան։ Ընդհանուր հաշուով հարաւային ափրիկէ 241,000 գործաւորներու պէտք ունի։ Մորենինկ Բոսք կ'առաջարկէ Ծայրագոյն Արեւելքէն գործաւորներ տանիլ հոն։ Միւս կողմէ կը ծանուցուի թէ մօտերս Հարաւային Ափրիկէ պիտի ժամանէ քառասուն Զիւլուներէ բաղկացած յանձնաժողով մը՝ բազմաթիւ գործաւորներով։ Այդ յանձնաժողովը երբ Զին դառնայ, տեղեկութիւն պիտի հաղորդէ Թրանսվալի հանքերուն կացութեանը վրայ։

ՀԵՌԱԳՐԻ ՄՐՑՈՒՄ

Երկու Ընկերութեանց միջեւ.—Սիտնէյէն Լոնտոն.—Տասերեք վայրկեանն։

Լոնտոն, 22 Նոյեմ.—Երէկ խիստ չնչին մրցում մը կատարուեցաւ Իսթէրն Թէլեկրաֆիքի եւ Նիւ-Բասիֆիքի միջեւ։ երկուքն ալ ընդհանուր հեռագրաթելերու կարելորմ նկերութիւններ։ Երկու Ընկերութեանց երկու կայարաններէն, Սիտնէյի մէջ (Աւստրալիա), իրիկուան ժամ 6ին միեւնոյն հեռագիրը ուղղեցին, նոյն քաղաքին մէջ կատարուող «գրիքէթ»ի մրցումի մը արդիւնքներուն վրայ։ Այդ հեռագիրը, Իսթէրն Թէլեկրաֆիքի Սիտնէյի կայարանէն յանձնուելէն տասերեք վայրկեան ետքը, Լոնտոնի մէջ իր հասցէին հասցուեցաւ։ Միւս Ընկերութիւնը տասնըչորս վայրկեանէն յանձնեց։ Այս պարագան արագութեան վերին աստիճան է հեռագրական հաղորդակցութեանց մէջ։ Սիտնէյի եւ Լոնտոնի հեռաւորութիւնն է 19,300 քիլոմէթր։ Տասերեք վայրկեանի այդ արագութիւնը ցոյց կուտայ թէ դիտելիութիւնը ո՛ր ատիճան յառաջդիմաբիւներ կ'ընէ։

ԻՇԽԱՆԻ ՄԸ ՕԳՈՒՍՏՈՍԸ

Դեւմանիոյ զանազանացը.—Ձիով սանդուխներուն վեր.—Դիմարին մարգանիմը։

Գիրլից, 22 Նոյեմ.—Անգլիական պատկերազարդ հանդէս մը սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Գերմանիոյ կայսրանդրանիկ որդւոյն նկատմամբ. — Բ-նի մը օր առաջ իշխանը Բոցսամի իր զօրաբաժնին նոր գունդերուն հետ կը պտըտէր, չորկանները ցոյց տալով անոնց։ Ցանկարծ իշխանը որ ձի հեծած էր, գաղափար մը ունեցաւ՝ ձիով ելլելով քարէ այն երկար սանդուխը որ Սան-Սուսիի պարտէզներէն կը տանի փոքր պալատն առջեւ։ Սանդուխը ճիշդ երկու հարիւր աստիճան ունի։ Զին սանդուխէն վեր ելաւ առանց սայթաքելու եւ առանց սխալ քայլ մը առնելու։ Ընդհանուր աքանչացում պատճառելով։ Փոքր պալատն առջեւ հասնելուն՝ իշխանը ձիէն իջնելով ներս մտաւ եւ իր հեռաւորդներուն ցոյց տուաւ Մեծն Ֆրէտերիքի օրէն մնացած արաբեսքաղանական գեղեցկութիւնները։

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԶՐԱՆՑԻՐԸ

«Նիւ-Եորֆ-Թրիպուն»ի կարծիքը.— Հողային սացուանցները.— Մ. Նահանգաց վենապետական իրաւունքներ։

Ուաշինկթըն, 22 Նոյեմ.— Նիւ-Եորֆ-Թրիպուն հեռագիրը կը գրէ Բանամայի ջրանցքի խնդրին մասին.— «Մ. Նահանգները հող ձեռք չեն բերեր կամ նոր հողեր չեն կցեր իրենց երկրին, բառին քաղաքական առումով Մ. Նահանգները հողային սացուածք ձեռք կը ձգեն, որոշ նպատակի մը համար, ինչպէս ամերիկեան երկաթուղիի ձեռնարկներ եւ հանքագործներ հողին սացուածքներ ձեռք բերած են Մեքսիկայի, Զինու եւ ուրիշ երկիրներու մէջ։ Այդ սացուածքին մշտնջենական պատճառը սա է որ ձեռնարկին մեծ կարեւորութիւնը կը պահանջէ մնայուն երաշխաւորութիւններ։ Զէջոքներու իրաւունքները, 1901ի Հէյ-Բանսֆոթի դաշնադրութեամբ սահմանուած, պէտք է պաշտպանուին, ինչ որ Մ. Նահանգաց կողմէ միայն կրնայ կատարուիլ։ Խնդիրը կը դառնայ ամերիկեան ջրանցքի մը շինութեան վրայ, ամերիկեան քանդրալի տակ։» Նոյն թերթը ի վերջոյ ցոյց կը յայտնէ թէ բոլոր տեսութիւնները պիտի ընդունին խնդրին այս կերպ պարզումը ու եւ է դժուարութիւն չպիտի հանեն ամերիկեան վենապետական իրաւունքներու հաստատման պարանոցին վրայ։

ՉՈՒՅՑԵՐԻՑ

Երկաթուղիի արկած.— Մեռեալներ ու վիրաւորեալներ.— Տեսարան։— Ադեսին պատճառը։

Բարիզ, 22 Նոյեմբ.— Բալէզիոյ մէջ երկաթուղիի ատեանի արկած մը պատահեցաւ, Լօզանի ու Պէրնի միջեւ։ Ճանապարհին արկածը առաջ եկաւ սխալ ազդանշանէ մը, որուն հետեւանքով փոքր ձեր ընող վայրաշարժը առաջին ճամբուն վրայ դնաց, փոխանակ երկրորդ ճամբուն վրայ երթալու։ Ճանապարհը, որ մօտ 40 քիլոմէթր մէջէն արագութեամբ կ'ընթանար, փոքր կատարող մեքենային վրայ ինկաւ։ Վեց հոգի մեռան ու հինգ հոգի վիրաւորուեցան, որոնցմէ երեքը ծանրապէս։ Վիրաւորեալներուն վիճակը յուսահատական չէ բոլորովին։ Ճանապարհին հնոցպանն ալ թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ գլխէն։ Ուրիշ քանի մը ճամբորդներ ալ թեթեւ սկրթաբներ ստացան։ Երկու աղայ կային արկածին զոհ գացողներուն մէջ, որոնց կ'ընկերանար մեծ հայրերնին, եւ որ թեթեւապէս վիրաւորուեցաւ ձեռքէն։ Տղոց մայրը Լոզանի կայարանին մէջ կը սպասէր։ Երբ աղէտին լուրը առաւ, ուղեց Բալէզիէ երթալ օգնութեան զրկուած կառախումբով։ Երբ հոն հասաւ, երկու զաւակներուն դիակները փռուած գտաւ գետնին վրայ, որոնցմէ մէկը բոլորովին անճանաչելի դարձած։ Սրտաճմլիկ տեսարան մը պարզուեցաւ, երբ մայրը կ'ուղղուար իր զաւակներուն կողու�ը։ Մեռած ու վիրաւորուած բոլոր ճամբորդները կը գտնուէին առաջին վագոնին մէջ, որ առաջինէն գացող փաբրկոնին կողմէ ջախջախուեցաւ։

ՆՈՐՏԷՆՍՖԻԼԴ ԳՏՆՈՒԱԾ

Շուէտացի երկախոյզը երեւան եկած.— Պատօնական հեռագիր.— Նորտենսֆիլդի կատարած հետազօտութիւնները.— Օգնութեան դրկուած արշաւախումբեր։

Պուենոս-Այրէս, 23 Նոյեմբ.— «Մովային պաշտօնատունը Ռիօ-Կալլէկոսէ քաշուած պաշտօնական հեռագիր մը ստացած է, որ կը ծանուցանէ թէ Արժանթինէն Ուրուկուէյ շոգենաւը հոն հասած է, հակարշային արշաւախումբը ապատնելով։ Նորտենսֆիլդը ու իր հետեւորդները գտեր է Թէր-Լուի-Ֆիլիփի մէջ, իսկ արշաւախումբին մնացեալ մասը Սէյմուր կղզիին մէջ։ Արշաւախումբին բոլոր անդամները Ուրուկուէյի մէջ կը գտնուին։ Շարքերի արշաւախումբը իր մասնագրութիւնէն ետ կեցաւ։»

Տոքթ. Օթթօ Նորտէնսքիոլտ եղբօրորդին է հանգուցեալ շուէտացի նշանաւոր երկրախոյզին, երկու տարի առաջ մեռած։ Թէեւ հազիւ երեսունչինգ տարեկան, Պ. Օթթօ Նորտէնսքիոլտ չատ կարեւոր ճամբորդութիւններ ըրած է արդէն, ու իր գիտական տյնասարութեանց շնորհիւ արդար համբաւ մը շա[illegible] 1896 ի 1897ին Բ[illegible]ի եւ Հրոյ երկիրը պտըտեցաւ։ յաջորդ տարին Գրենլանդ կ'այելէր, Ամերիկայի միւս ծայրը։ Գեռոյ Լարոնիան ուսումնասիրելու զբաղեցաւ։ Վերջապէս 1901 հոկտ.ին մեկնեցաւ դէպի հակարշային անծանօթ երկիրներ, նպատակ ունենալով հետազօտել 1838ին Տիսան ա'Իրվիի կողմէ երեւան հանուած երկիրները հարաւային Ամերիկայի մէջ։ 1901 յունուարին, տոքթ. Օթթօ Նորտէնսքիոլտ հակարշային ոլկէանոսի սառոյցները կը հասնէր իր Անքարֆիֆ նաւով, եւ կամ պտոյտ մը ընող Թէր-Լուի-Ֆիլիփի մէջ ցամաք կ'ելլէր։ Հոն խրթին մը կը շինէր երկրախոյզը, եւ իր հինգ ընկերներուն հետ հոն կը հասատուէր։ Նորտէնսքիոլտ մտադիր էր մօտակայ երկիրները խուզարկել։ Միւս նոյն աստն պարարներ մնացուած էին Սէյմուր կղզիին մէջ։ Անգամ մը Անքարֆիֆի ճամբայ ելաւ, ուելի հիւսիսային կողմը հետազօտութիւններ կատարելու համար։ Որոշուած էր 1903 յունուարին ետ դառնալ, այսինքն Թէր-Լուի-Ֆիլիբ։ Այս ծրագրին համաձայն, 1902ին, Անքարֆիֆի, որուն մէջ կային հինգ բնապատումներ, շատ կարեւոր գիտական հետազօտութիւններ կատարեց հարաւակողմի ժօրժի կղզիներուն եւ Ծալքէնսի մէջ։ Նոյեմբեր 15ին ճամբայ ելաւ չոգենաւը, երկրախոյզները վերադարձնելու համար իրենց կայանը։ Սակայն այդ թուականէն յետոյ ոչ ոք լուր չեկաւ արշաւախումբէն։ Ակներեւ էր թէ փոքրանք մը պատահած ըլլալու էր արշաւախումբին։ Շուէտ օդնութեան արշաւախումբ մը ճամբայ հանեց, մինչ Ֆրանսայի Պ. Շարքօ կ'որոնէր շուէտացի երկրախոյզներուն հետքը գտնել։ Արժանթինի հանրապետութիւնն ալ, եղած խնդրանքի մը վրայ, թնդանօթակիր մը կը ղրկէր։ Նորտէնսքիոլտը գտնելու համար։ Արժանթինեան արշաւախումբը յաջողութեամբ ի գլուխ հանեց իր գործը եւ վերջապէս կրցաւ գտնել շուէտացի երկրախոյզները, ինչպէս կ'երեւայ վերոյիշեալ հեռագրէն, որ կարճ ըլլալուն, չի մանրամասներ այդ բեւեռային նոր տեսմին իրադարձութիւնները։

ՏՈՔԹ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ըրած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով, այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ կը բնակի Հայոց թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Ինամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ծրիտպէս կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ դէմդ բոլոր հիւանդները։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պեսական Խորհուրդին քաղաքային հիւղին առաջին օգնականն անուանուեցաւ նոյն Խորհուրդին առաջին կարգի օգնականներէն Սիւլէյման Ցարիգ պէյ։

—Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան Թղթակցութեանց դիւանին մասնաւոր ճիւղին տնօրէն անուանուեցաւ Սպարապետ Գրան Թղթակցութեանց դիւանին միւմէյիզներէն Մուսթաֆա պէյ։

—Ճումաայի Պալա գաւառակին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Սէլանիկի երկրագործական Համիտէ վարժարանին չրջանաւարտներէն Զոզոֆիոս էֆ.։ Մէնլիք գաւառակին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Իլիա էֆ.։

—Լիւգաթի ոսկի չքաղրամ տրուեցաւ Եզլարդի Կայս. Պալատան Նորոգութեանց ալիսաւոցին վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշայի։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱՋԱԿՆԵՐը.— Սապան հետեւեալը կ'արտատպէ Նոյն Ֆրայի Բրեսսէէն.— «Բուսէլիի նահանգապետը ամենայն մանրամասնութիւնը բոլորովին վերահաստատուած են։ Աւաղակներուն մնացած մասը Պուլկարիա փախած է, բայց այդ վայրագ անձերուն բնակարանին մէջ եղած խուզարկութեան կրակը մարած չըլլալով, հոն հանրային անդորրութիւնը կը խանգարեն։ Ատոր խնդրամբ օթէլները ու ճաշարանները երեկոյթով փոխանակ դրամ տալու, իրենց ընպանուելիք զէնք կը քաշեն։ Կառավարութիւնը հարկ տեսած է խիստ միջոցներ ձեռք առնել հանրային անդորրութիւնը պահպանելու համար։»

—Հոկտ. 20ին Քէսրիթ գաւառակին մէջ աւազակ մը սպանուեր է ընդհարումի մը հետեւանքով։ Մանաւորի ու Բէյրիէի գաւառակներէն աւազակներու մնացած Պուլկարներէն ինը հոգի իրենց զէնքերովը եւ Մանաւորի ու Բէյրիէի գաւառակներէն ութ հոգի անզէն անձնատուր եղեր են։ Հոկտ. 26ին Օխրի ու Բէյրիէի գաւառակներուն մէջ ութ աւազակներ իրենց զէնքերով եւ Բէյրիէի մէջ ալ չորս հոգի առանց զէնքի անձնատուր եղեր են։ Հոկ

—Սէլանիկի գաւառական թերթը կը ծանուցանէ թէ, նկատելով որ կարգ մը անձեր փողոցները պատելով իսլամ կիներուն անվայել խօսքեր կ'ուղղեն եւ անճոռ ընթացքի մէջ կը գտնուին, ասոր կանխումն պաշտօնեաներու հրաման տրուած է ձերբակալել այդ կարգի անձերը եւ օրէնքին տրամադրութեանը ենթարկել։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ Ս. Էկզարքը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ առաւ, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ԳՈՆԵԱՑԻ Նախագահ կուսակալ Թէվֆիգ պէյ երէկ Կ. Պոլիս ժամանեց եւ ուղղակի կայս. Պալատ գնաց։

—Գոնեայի զօրաբաժնին հրամատարը փոխանորդաբար կուսակալի պաշտօն պիտի վարէ մինչեւ որ ժամանէ նոր կուսակալ Թաֆիզ պէյը։

ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐՈՒՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Մեր առջի օրուան թիւով ծանուցինք թէ պետական Խորհուրդը որոշած է որ վարժարանի, հիւանդանոցի եւ այդ կարգի բարենպատակ հաստատութեանց նուիրուած չէնքերուն եւ հողերուն կալուածագիրները նոյն հաստատութեանց անունովը գրուին եւ ոչ թէ անհատներու։ Թանիsrոմու այդ առթիւ կ'ըսէ թէ նոյն որոշումը մէկ նոր ապացոյցն է Վեհ. Սուլթանին այն բազմաթիւ չնորհներուն զորս կը վայելեն կայս. հաստատիմ հպատակները։ Թանիsrոմու կը յարէ թէ այդ որոշման կարեւորութիւնը պարզել ուզողը է, վասն զի յոյն հասարակութեան բարենպատակ բոլոր հաստատութիւնները մեծապէս պիտի օգտուին այդ որոշումէն։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ այդ առթիւ կայս. բոլոր հպատակներուն հետ յոյն հասարակութիւնն ալ ջերմ բարեմաղթութիւններ կ'ընէ Ն. Վեհափառութեան համար։ Ցաւաբէն միւս թերթերն ալ նոյն միտքով հրատարակութիւններ բրած են։

ԱԻՐՈՒԱԹ ԴՐԱՄՆԵՐԸ.— Ծանուցուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին՝ հեռագրով հրահանգ ղրկել ամէն կողմ որ ուրուած մէճիտիէները առանց վարանման ընդունուին չրջաբերութեան մէջ, ինչպէս կ'ըլլայ Կ. Պոլսոյ մէջ, ուր կառավարական պաշտօնարաններու եւ վաճառականներու կողմէ կ'ընդունուին։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պ. Լահովարի որ արձակուրդով Պուքրէշ կը գտնուի, երկու շաբաթէն Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Առեւտրական ծովային դատարանը, կ'ըսէ Իգսամ, ե էկ անակ հռչակեց Մեծ Շուկայ Բազարի մէջ Գոլթուբ փողոցի թիւ 13 խանութը հաստատուած մանիֆաթուրաճի Մկրտիչ Տէլիրմէնճեանը։ Դատարանին անդամներէն Իսմայիլ պէյ ժիւ գոմիսէր կարգուեցաւ եւ փաստաբան Ակեան պէյ ալ առժամեայ սնտիք։

—Մոնիդիօռ կ'իմանայ թէ Աթէնքի Վալատրիթիա Մալրօ եւ Ընկերութիւնն պանքան իր վճարքները դադրեցուցեր է։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ այդ պանքային քով պահ դրուած էին «Էթնիքի Էթէրիա» Ընկերութեան դրամները։

ՍՈՖԻԱՑԷՆ կը գրեն երկուշաբթի օրուան թուականով թէ Պուլկարիոյ իշխանին մօրը՝ Բաղարկի Բլէմանթին իշխանուհին ծննդեան տարեդարձին առթիւ ընտանեկան սեղան մը տրուեր է իշխանական ապարանքին մէջ։ Ներկայ գտնուեր են Բաղարկի Ֆիլիբ ու Օկիսթ Լէոբոլտ իշխանները, Բլոթիւա արշիդուքսուհին եւ Ֆէրտինանտ իշխանին զաւակները։ Ֆիլիբ իշխանը՝ ընտանիքին եւ Ֆէրտինանտ իշխանն ալ պուլկար ժողովուրդին ու բանակին անունով բաժակ պարպեր են իշխանուհիին կենացը։ Սեղանէն ետքը Բլէմանթին իշխանուհին ընդուներ է նախարարները, որոնց կողմէ նախարարապետ Բեդրով զրաւվարը ընդունուելու թիւններ մատուցեր է։

ՌՈՒԼԼԷՆ ՔԱՏԷ ամսոյս 24ին Կ. Պոլիս կու գայ կարգ մը ներկայացումներ տալու։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ գաւառական թերթը կ'ըսէ թէ Հայֆայի երկաթուղիի գիծը մէկ տարիէն պիտի կցուի՝ Հիճազի գիծին։

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՏՈՒՐԲ.— Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց թէ անձնական տուրքէն զինուորական սպառազինմանց բաժին պիտի չդնուին։

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ կառավարութիւնը, կ'ըսէ Մալիւմաք, առաջարկեր է Բ. Դրան առեւտրական դաշնադրութիւն մը կնքել։ Ասոր մէկ ծրագիրը պէտիական դեսպանատան միջոցաւ յանձնուած ըլլալով, ձեռնհաս պաշտօնարանը քննութեան ենթարկած է զայն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Լիբանանի Զաղերթա անուն տեղը կասկածելի հիւանդութեան դէպք մը պատահած ըլլալով առողջապահական խիստ միջոցներ ձեռնուած են։ Վարակեալները մեկուսացուած են եւ բժիշկներու կողմէ կը դարմանուին։

—Տիարպէքիրէն եւ Հալէպէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ այդ նահանգներուն առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ վերաքննիչ ատեանին նախագահ նախագահ վախճանեալ Ալի Բիւրա պէյի կնոջ 1058 դրուշ ամսաթոշակ պիտի յատկացուի։

ՄՈՒՏԱՆԻԱՑԻ հեռագրական ու թղթատարական անօրէն Ա.Ալի էֆ. կ'ըսէ Հագիգաթ, ասոր հազար դրուշի գումար մը իւրացուցած ըլլալուն համար, պաշտօնէ դադրեցուցուեր եւ քննութեան ենթարկուեր է։

ՕԴԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ.— Մանսաղբրէն կը գրեն.— Բլիսթէր լեռան դագաթին վրայ երեք շաբաթ առաջ ձիւն տեղացած էր։ Անցեալ հինգշաբթի գիշեր Մանսաղբրի մէջ ալ ձիւն տեղաց. բայց շուտով հալեցաւ, քանի որ հողը տակաւին տաք է։ Հիմա օդերը լաւ կ'երթան եւ զանակին համեմատ։

—Գասթէմանիի մէջ տասը օրէ ի վեր տեղացող անձրեւները մեծապէս օգտակար եղած են երկրագործութեան։

—Պրուսայի Նահանգին Սէօյիւտ գաւառակին ամէն կողմերը վերջերս առատ անձրեւներ տեղացեր են։

—Իզմիրի մէջ ալ բաւական անձրեւ տեղալէ ետքը հիւսիսային պաղ հով մը սկսած է փչել։ Շրջակայ լեռներուն վրայ ձիւն տեղացած է։

ԳԱՆԹԻԼԷԻ Սրբա Մահալլէսին Հայոց եկեղեցիին սեպհական պարապ տեղն մը երեկ առաւ ժամ 11½ին հրդեհ ծագեցաւ՝ պարէզի կողմին արտաքին մասէն, բայց անմիջական օգնութիւններ հասնելով վտանգին առաջքը առնուեցաւ։ Մալիւմաք կը պատմէ թէ նոյն տան մէկ սենեակին մէջ շիւղով քարիւղ ուտուի մը լուցկի գտնուեր է. նաեւ թէ տունը ապահովագրուած ըլլալով, կը կարծուի թէ կրակը դիտմամբ ձգուած ըլլայ, որով ասիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Ցորեանի նկատմամբ օտար հրապարակներէ առնուած լուրերու նայելով, կատարեալ հանդարտութիւն կը տիրէ, բայց գիները անփոփոխ են։ Կ. Պոլսոյ հրապարակն ալ հանդարտ է։ Անսասլրէն ժամանում չկայ, Բումէլիէն երկու վագոն բերուեցան։

—Շաբաթի համար, առջի օրը, չատ մեծ խնդրանք կար Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ։ Դիները երկու փարա բարձրացան, ինչ որ կը վերագրուի Էսկիշէհրի հրդեհին, որուն շուկային մէջ մեծաքանակ չաքար այրեցաւ։

—Աւստրիոյ մէջ աղախուած մորթերու գիները բարձրացան, վասն զի ամերիկացի գնողներ կան։ Հարիւր քիլոյի վրայ քսան քուրանի բարձրացում եղաւ։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.— Առջի իրիկունը Պոլսոյ Պալըք Բազարի Մէյլանէ փողոցը Նազարէթ անուն հայ ձկնորս մը, Լանկացի, մտած գտնուեցաւ կողովի մը մէջ։ Բժշկական քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ սրտի կաթուածէ մեռած է։

—Պէօյիւքտէրէի մէջ մաքսային պաշտօնեայ Պէքիր էֆ. երեկ յանկարծամահ եղաւ սրտի կաթուածէ։

ՊՈԼՍՈՅ Սուլթան Համամի կողմը Զուհնեմը Նիսիմի կառուցանել տուած չէնքին մէջ արկած մը պատահեցաւ։ Թոմաս ու Տիմիթրի անուն երկու գործաւորներ չէնքին վրայ երբ խոշոր ուրագով դամեր կը հանէին, գործիքը ձեռքերնուն վար ինկաւ՝ տակը աշխատող Օսման անուն գործաւորի մը ոտքին վրայ, զոր ծանրապէս վիրաւորեց։ Օսման հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՊԱՐԻ

JOSEPH PSALTY

ՀԱՆՐԱՅԱՆՕԹ պարի դասատու Պ. Ժոզէֆ Բաղթի պատիւ ունի ծանուցանել թէ, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ալ կը չարունակէ պարի իր դասերը, հետեւեալ ժամերուն։ — Տղոց համար, սամէն երկուշաբթի եւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ 1—3, իսկ կանանց համար վերոյիշեալ օրերը 3—5։ Արուց համար, երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ երեկոյեան ժամը 8—11։ Անոնք որ կը փափաքին քիչ ժամանակուան մէջ սորվիլ հին եւ նոր պարեր, թող դիմեն Պ. Բաղթիի, Բերա, Պան Մարչէի դէմ, Բալոնները փողոց, թիւ 8, իր բնակարանը։ Մասնաւոր դասաւանդութիւններ բնակարանաց եւ իր հաստատութեան մէջ։

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

ՄԻԱՑՈՒՄ ՕՍՄ. ՓՈՓՈԽԵԱԼ ՊԱՐՏՔԻ

Երկաթուղիի պարտաթուղթերու կտրօնի թերթին անջատումը

Օսմ. Կայս. Պանքան, Ղալաթիոյ մէջ, սովորական ամէն օր պիտի ընդունի, բաց ի ուրբաթէ, ժամ 10 էն մինչեւ իրիկուան ժամ 3, իրեն ներկայացուելիք երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթին անջատման եւ երկու ֆր. փոխարէքին գանձման համար։ Այդ պարտաթուղթերուն հետ պէտք է ներկայացուին թուագրեալ պորտրոներ, կրկին օրինակ եւ կարելի եղած ճշդութեամբ պատրաստուած։ Անընթռնելի կամ ուրուած եւ նորէն գրուած թուանշաններ պարունակող պորտրոները պիտի մերժուին։ Պորտրոները պէտք է թուական ուսնոնան եւ օրինաւոր կերպով սարքուած ըլլան։ Հասցէին հետ պէտք է պարունակեն նաեւ ներկայացնողին անունը ու մականունը։ Պանքան ներկայացնողներուն արտադրութեանը տակ կը դնէ պորտրոյի օրինակներ։ Պաշտօնեաները պիտի պատրաստեն պորտրոն, երբ ներկայացնողը կարող չըլլայ։ Պարտաթուղթերու յանձնումին փոխարէն պանքան անուանական ստացագիր մը պիտի տայ՝ ցոյց տուող այն պայմանագիրը որուն միջոցին Պանքան պիտի կատարէ ներքին գործողութիւնները ու ճշդումը։ Այդ ճշդումը կատարուելէ յետոյ իրենց տէրերուն սովորական պայմաններով ետ պիտի տրուին այն պարտաթուղթերը որոնք վիճակահանութենէ չահած են եւ կամ անվաւեր։ Որոշուած պայմանագիրը ուարտելէն ետքը Պանքան այդ ստացագիրները ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ պիտի դնէ երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կտրօնի թերթը անջատուած, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր պարտաթուղթի համար երկու ֆր.ի փոխարէքը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը երէկ իրիկուն կայս. Պալատ հրաւիրուելով, մասնակցեցաւ Իֆթարի սեղանին։ Ն. Սրբազնութեան կ'ընկերանար Ա. գործակատար Արիս էֆ.ն։

— Հանրային Պարքի Վարչական Խորհրդոյ նորընտիր նախագահ Պ. Ասատ Պէյ երէկ իրիկուան դէմ Ս. Պատրիարք Հոր ընակարանը գնաց՝ փափաքած այցելութիւն տալու եւ չնորհակալութիւն յայտնելու Ն. Սրբազնութեան, ասկէ առաջ առած չնորհաւորական այցելութեան համար իր նոր պաշտօնին առթիւ, բայց Ս. Պատրիարքը Իֆթարի համար կայս. Պալատ գացած ըլլալով Պ. Պէյը այցելութիւնը ձգեց։

— Խառն Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ առաջարկուեցաւ Ս. Պատրիարքին որ հարկ եղած կարգադրութիւնը ընելով իր պաշտօնատեղին փոխադրուիլ Պուլկարիոյ Նորընտիր Առաջնորդ Տ. Ներսէս Սրբազանը, որ այս պաշտօնը արդէն ընդունած ըլլալով կը սպասէ հարկ եղած հրամանագրին, մինչ միւս կողմէ Վիճակին այլ եւ այլ կողմերէն փափաք կը յայտնուի որ նորընտիր Առաջնորդը օր առաջ ուղեւորուելու իր պաշտօնատեղին։ Ն. Սրբազնութիւնը կը կատարէ արդէն այդ մասին հարկ եղած գործողութիւնները, եւ այս օրերս կը գրուի Վանան վ.ին, որպէս զի Առաջնորդին ուղեւորութեան դիւրութիւն տալու համար իր ձեռք առած միջոցները տեղեկացնէ։

—Օրթաքիւղի աւագերէց Տ. Մահակ Ա. քհնյ. չորեքշաբթի օրը Խառն Ժողովոյ ներկայանալով, թողին եկեղեցւոյն պատկանեալ մէկ քանի գեղեցիներու վաճառման համար արտօնութիւն խնդրեց, եւ միանգամայն չորս անդամներ նել կայացուց՝ աւելցնելու համար առժամեայ թաղ. Խորհուրդին վրայ, որուն անդամները հեռագրով հրաժարելով երկու անդամ միայն մնացած էին։ Ս. Պատրիարքը վաւերացուց այդ չորս անդամներուն պաշտօնը, իսկ գեղեցիներու խնդրոյն համար արդէն իսկ դիմում եղած ըլլալով Տնտես. Խորհրդոյ, հարկ եղածը քննուելէ եւ վաճառուելէն գոյացած դրամին գործածութեան եղանակը ճշդուելէ յետոյ, պիտի տրուի պահանջուած արտօնութիւնը։

—Ս. Էջմիածնի միաբանութեան կարգ անդամներէն Տ. Կարապետ Վրդ. Տէր Մկրտիչեան որ բաւական տարի ձեռամբոնի տեսչի պաշտօն վարեց, առժամապէս առաջնորդ կարգուեր է Երեւանի, Պարզեանց Արքի տեղ, որ, ինչպէս յայտնի է Օրէնպուրկ կը գտնուի։ Բուսիոյ մէջ առաջնորդական անուանումները կառավարական վաւերացմամբ կ'ըլլան, սակայն Երեւան՝ իբրեւ Էջմիածնի մօտ գտնուող թեմ մը, ուղղակի կաթողիկոսի իրաւասութեան ենթարկուած է, եւ անոր միջոցաւ կը կատարուի անուանումը։

—Ս. Պատրիարքը Եէնիգաբուի եկեղեցւոյ մատակարարութեան համար առաջարկուած հեռեւեալ անձերը առժամեայ թաղ. Խորհրդոյ անդամ կարգեց եւ դանոնք վաւերացուց։ Այդ անդամներն են Տեսաք՝ Մարուքէ Թրէնկեան, Յարութիւն Ճիւմպիւշեան, Նշան Տէր Անդրէասեան, Նշան Ազարեան, Սարգիս Յովհաննէսեան, Սիմոն Խաչերեան Սենեքերիմ Գրաբլեան եւ Տիգրան Նագաշեան։ Ս. Պատրիարքը այս առթիւ ինքնագիր նամակ մը ուղղելով Մարուքէ էֆ. Թրէնկեանի, դհնունակութիւն յայտնեց անոր եռանեայ ծառայութեանց համար եւ հրաւիրեց զինքը նորակազմ թաղ. Խորհրդոյ անդամոց հետ միասին գործել յօգուտ եկեղեցւոյ եւ վարժարանին։

—Պոլսի մէջ օրինաւոր քուէարկութեամբ ընտրուած թաղ. Խորհուրդը Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Սրբազանին կողմէ դադրեցուցուած ըլլալով, տեղւոյն ազգայիները հեռագրով եւ նամակով բողոքած են Պատրիարքարան այս անօրինութեան դէմ եւ հարցուցած են թէ՝ ո՞ր թաղ. Խորհուրդին պէտք է դիմեն ի հարկին։

—Կրէտէի Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Աւետիս քհ. ասկից առաջ կրօն. Ժողովին կողմէ քահանայագործելէ դադրեցուցած էր, անհրաման Եգիպտոս մեկնած ըլլալուն։ Այս անգամ Դանտիայէ գրեր հասած են Պատրիարքարան թէ Տ. Աւետիս քհ. քահանայագործելէ դադրած չէ, այլ անձնապէս անձուկ վիճակի մը ենթարկուած ըլլալով եւ պարքեր ունենալով ստիպուած է Եգիպտոս երթալ ու դուսմար մը հանդանակելով իր պարքերը վճարել։ Եւ որովհետեւ այս անգամ վերադարձած է՝ Եգիպտոսէն Դանտիա, հոն կը քահանայագործէ։

— Բէօթանեայի Առաջնորդ Տ. Մկրտիչ վրդ. Աղաւնունի նամակ մը ուղղելով Պատրիարքարան, մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդած է Լսկիլէէրի աղետալի հրդեհին վրայ՝ որուն զոհ դացած են նաեւ երկու հոգի։

— Արմաչի Դպրեվանքին վերատեսուչ Տ. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեան՝ իբրեւ անդամ Յովսէփ–Իզմիրեանց Գրական Ճանաչաժողովին՝ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ հրաւիրուած էր ներկայ գտնուիլ մրցման համար ներկայացուած գրուագ քարոզներու ընթերցման։ Դուրեան Սրբազան պատասխանած է թէ վանքին մէջ ունեցած ստիպողական գործերը չեն ներեր իրեն՝ Կ. Պոլիս գալ այս միջոցիս եւ մասնակցիլ այդ աշխատութեան։

ԳԱԼՖԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Խորին չնորհակալութեամբ կը ծանուցանեմ թէ՝ Զարեհ էֆ. Էլիկիւզէեան ի Դաւրէժ 1 օսմ. ոսկի, Տիկ. Թագուհի Գալուստեան 40 ղրշ. Սարգիս էֆ. Թէլիգիւեան՝ 20 ղրշ. Տիկ. Շահիկ 20 ղրշ. Տիկ. Մէհրուպէ Թիւլեան 10 ղրշ. Բարեսէր ոմն 5 ղրշ. նուիրած են հաստատութեանս։

Հոկ. 19 կիրակի օր, փաստաբան Յակոբ Պարզի էֆ. եւ տիկինը՝ Տիկ. Զարուհի ընդհանուր որբուհիներուն հագեցողի մը տուին. նաեւ մասնակցեցան որբոց սեղանին։

Ս. Դաւթեան Դարձակալութիւնը բարեսիրաբար որբուհիներուն նուիրեց հեռաւեալ գիրքերը. 12 հատ Հանդիսարան, 12 հատ Նոր Փունջ, 12 հատ Համառօտ Բրագիտութիւն, 12 հատ Տարրական Բերականութիւն, 12 հատ Սկզբունք Համաձայնութեան, 15 հատ Թուաբանութիւն որոնց արժէքը կը յանգի 280 ղրշ.ի։ Կոստանդ. էֆ. Գալէնեան 6 տուղիներ գալեպայ, 18 հատ Թրիքօ։ — Աչեան Գրատունը՝ Պարտէզ Հոգեւոր մը եւ Պալէնց Գրատունը՝ Թաւշակալմ սակեղծ աղօթագիրք մը նուիրած են։— Աչառ էֆ. Խանճեան մէկ մատաղցու ոչխար նուիրած է հաստատութեան։

Այս առթիւ, բոլոր նուիրատուաց խորին չնորհակալութիւն կը յայտնեմ։

Մնամ մեծարանօք

Մայր Գալֆ. Աղրկ. Ուրբանոցին

ԳՐԻՍՏԻՆԷ ՄԱՑՐ. Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Խասգիւղ, 8 նոյ. 1903

ՄԱՍԻՍ Գրական Շաբաթաթերթի վաղուան թիւին բովանդակութիւնն է.—

Ցոբելեանք. ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ։— Աւետարան (Բերթուած Ծառասուա Քրքէի) Թարգմ. Ռ. Ց. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ։—Վառարանիս անկիւնեն. ՄԵՆԱՍԷՐ։— Եշ մը իտալական գրականութենէն. Կրկնէութիւն. ՄԱԹԻԼՏ ՍԷՐԱՕ. Թարգմ. ԷՏԼՎԱՑՍ։— Տիլմին մէջ. ԵՆՈՎՔ ԱՐՄԷՆ։—Հանգամանակ (Բանաստեղծութիւն) Վ.։—Լիլիեն Morrhս (Վերջին մաս) ՀԷՆՐԻՔ ՍԷՆԿԷՎԻՉ..Թարգմ. ՉԻՖԹԷ–ՍԱՐԱՖ։

* * *

ՄԱՍԻՍԻ Խմբագրութիւնը կը ծանուցանէ մեզ նաեւ թէ յաջորդ թիւով պիտի հրատարակէ յօդուած մը Ռ. Ց ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԷ՝ Տ. Մելքիսեդեկ արքեպիսկ. Մուրատեանց Վերնագրով, եւ պիտի սկսի Գրական Քերթօն մը ԲԻԼԻՌ ԼՕՌԻԷ, թարգմանութեամբ ՉԻՖԹԷ–ՍԱՐԱՖԻ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՆ ՏԷ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ՎԻԵՆՆԱ, 26 Նոյեմբ.—Երեսփ. Ժողովը, այսօր, չարունակեց մտայս 17ին Նախարարութեան յայտարարութեանց վիճաբանութիւնը։ Նիստէն ետքը ժողովարարին Նրբանցքներուն մէջ գոհու մը ծագեցաւ չեխ–արմատական երեք երեսփոխաններու եւ օրագրողի մը միջեւ որ չեխ–արմատական տաքդ. Ֆրէզը ամբաստանած էր թէ Պէլկրատէն ժամացոյց մը գողցած է։ Օրագրողը իր վկաները ղրկեց իր երկու հակառակորդներուն։

ԲԵՐԼԻՆ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ ազգայնական կուսակցութենէն Պ. Բոտամանիքի առաջարկեց որ Ժողովը օրական երկու նիստ գումարէ։ Ընդդիմադիրները բողոքեցին ատոր դէմ, ըսելով որ կը մնասէ Երեսփ. Ժողովին կանոններուն։ Ատոր վրայ մեծ աղմուկ մը եղաւ։ Այդ միջոցին զրոյց եղաւ թէ Աբոնի կոմսը, իր կուսակիցներէն 26 ին հետ, պաշտօնապէս ծանուցեր է թէ հրաժարած է ազգայնական կուսակցութենէն։ Սեսոյ խօսեցաւ նախարարապետ Թիցա կոմսը՝ Պ. Բոտամանիքիի առաջարկութիւնը պատճառաբանելու։ Ընդդիմադիրները, թող չտալու համար որ Թիցա կոմսը խօսի, նորէն մեծ աղմուկ յարուցին որ միշտ կրկնուեցաւ մէկն անգամ որ կոմսը կ'ուզէր խօսիլ։ Աղմուկը անկարգաբերելի եղաւ, երբ ընդդիմադիր կուսակցութենէն Պարթա երեսփոխանը, ակնարկելով Թիցա կոմսին պանքայի նախկին տնօրէն մը ըլլալուն, յայտարարեց.— «Մենք պանքայի տնօրէններ ու անդամներ չենք»։ Ազգայնական կուսակցութենէն Կաեարի «վատչուէր» դուրս եկաւ Պարթայի երեսին։ Ատենապետը դադրեցուց նիստը։ Երբ նորէն վերսկսաւ Կաեարի ի կարգ հրաւիրուեցաւ։ Թիցա կոմսը ճառը չարունակեց ընդդիմադիրներուն կողմէ ընդմիջուելով։ Նախարարապետը երբ յայտարարեց թէ Ժողովը վաղը պիտի վիճաբանի Պ. Բոտամանիքիի առաջարկութեան վրայ, նորէն աղմուկը սկսաւ։ Այդ միջադէպերուն հետեւանքով չորս երեսփոխաններ պիտի մեմատարուին։

ԲԵՐԼԻՆԱՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ կայսրուհիին համար այսօր հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ գիշերը լաւ անցուցած է։ Հիւանդ ականջէն չատ թարախ կը վազէ։ Ընդհանուր վիճակը գոհացուցիչ է։

(ԱԺԱՆՆ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 26 Նոյեմ. — Անգլիացի երեսփոխանները ընդունուեցան Պ. ռ'էթուրնէլ աբ Բոնսֆաթի կողմէ, նախագահ միջազգային իրաւաբրական ֆերանսական խորհրդարանական խումբին։ Այսօր Ֆրանսայի ծերակուտականներու եւ երեսփոխաններու կողմէ սեղաններ տրուեցան ի պատիւ անգլիացի երեսփոխաններուն որոնք ժամ 3ին այցելեցին Ֆրանսայի Մերակոյսը ու Երեսփ. Ժողովը, ուր մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցան։ Այս իրիկուն Կրանտ Օթէլին մէջ մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Նախարարապետ Պ. Բոնպ բաժակ պարպեց Լորտ Թագաւորին կենացը։ Ճառեր արտասանուեցան Պ. Պ. Պէրթլոյի, Վալտէք–Ռուսոյի եւ Ժորէսի կողմէ։ Անգլիացի երեսփոխաններէն առեւտրական սենեակին առեւտրական յանձնաժողովին նախագահ Սըր Ուիլիէմ Հոլտսուորթ եւ Մէլպուրնի նախկին կառավարիչ Լորտ Պրէսէյ չնորհակալութիւն յայտնեցին։ Վաղը Վէրսայլ պիտի այցելեն եւ իրիկուան Երեսփ. Ժողովին ասենապետը ընդունելութիւն մը պիտի կատարէ ի պատիւ անգլիացի երեսփոխաններուն։

ԲԻՇԹԱ. — Աբոնեի կոմսը հրաժարեցաւ ազատական կուսակցութենէն։

ԼԻԶԳՈՆԱ. — Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Սպանիոյ թագաւորը դեկտ. 10ին Լիզպոնա պիտի ժամանէ։

ՀՌՈՄ. — Տիեզերական թղթատարական Զ. համաժողովը Հռոմի մէջ պիտի գումարուի 1904 ապրիլ 21ին։

ԲԵՌԵՐՍԲՈՒՐԿ. — Ռուսիոյ կայսրուհիին ականջին վրայ գործողութիւն մը կատարուելով, ականջին թմբուկը ծակուեցաւ։ Վիճակը գոհացուցիչ է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 12 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Ցեռի Դ.	Օ. Ո.	94	36 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	95	—
Ամէնէն վար գին	»	94	21 ½
Բումէլիի Երկաթուղի զոց.	ֆր.	128	25
Ամէնէն բարձր գին	»	128	87
Ամէնէն վար գին	»	127	75

ԲԱՑՈՒՄ 13 Նոյեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ֆ. Կ.	94	34
Բումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	128	25
Շնորէնթի Խայրէթ		30	—
Օսմանլէ		—	—
Ռէյտի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցուտական պանրա		454	—
Տէբրօզ		258	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	80
Թրամվէյ բաժնեթուղթ		6	45
» ժուլիսանս		2	07 ½
» պարտատուղթ		496	—
Թարպի Գ. Պոլսոյ		500	—
Թրանսվալ		108	—
Գրէտի Ֆոնսիէ էժիպսիէն		266	—
ավրիում		72	—
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	07
« պարտատուղթ	«	512	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	15
Բարիզ » »	ֆր.	22	—
» » » չէք	»	—	—
Պերլին անտոկոս չէք	մարկ	18	71
Վիէննա չէք	ֆիորր.	21	90

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 26 Նոյեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	88	87
Միացեալ պարտք բ. ց.	86	50
Միացեալ պարտք զոց.	86	63
Օսմանեան Պանքա	12	75
Ռուսական 1890	—	—
Հեկենեան 5 %	42	—
» Մոնտօրոյ	44	50
Գուլկարական 1888	94	—
Իժիրսէյ ինտիֆէ	104	75
Օսմանիա	105	—
Թրանսվալ	—	—
Պտտին երկաթուղի	15	—
Փոխանակագիր	25	38 ¾

ԲԱՐԻԶ, 26 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	92
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	88	15
Միացեալ պարտաթուղթ զոց.	»	88	32
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	597	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բումէլիի երկաթուղի	»	140	75
Օսմ. մարշատուն	»	461	—
Օսմ Ռէյտի	»	376	—
Յոթնտարեայ Թիւրք 4 %	»	501	—
Քէշէֆ Լիոնէ	»	1121	—
Իտալական Ռանթ	»	104	—
Պատնեական արտաքին	»	90	65
Թրանսվալ	»	—	—
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	200
Դրամագեղ	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 26 Նոյեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	50
Բումէլիի երկաթուղի	»	143	—
Օսմ. Ռէյտի	»	—	—

ՊՐԻՍԷԼ, 26 Նոյեմբեր

Միացեալ պարտք	87	—
Բումէլիի երկաթուղի	128	50

Eau minérale naturelle Krondorf la meilleure boisson de table et rafraîchissante.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՍԱՄՆԱՐՈՑԾՔ
398 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 398
ԵԱՆԻ ԳԱՐԵՂՋԱՆ ԶՐԱՑԻ ՅԱՐԵՐ
(ՀԻՆ Զուրչեանի դէմ)
Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնական, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւններ հաւաստիացուցեալ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։
Ժամերները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ 1904

ԲՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՍԵՊՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Գիւղ 1 (մէկ) Դահեկան

Յառաջիկայ 1904 տարւոյ Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցն հրատարակ եղած է խնամեալ եւ մաքուր տպագրութեամբ. ինչպէս մի քանի տարիներ այս անգամ եւս պարզ օրացոյցն իւրաքանչիւր աւուր եկեղեցական արարողութեանց համար մանրամասն ծանօթութիւններ պարունակելէ զատ պաշտամանց ընդհանուր կէտերու մասին յատուկ խրատականներ եւ հրահանգներ

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրոնգ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐԲԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱԲԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։
Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ չահաբաժնի մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամագլխի ու մանչ աղայոց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։
Կ'ԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՑԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐՆ ԱԶՐԷՆ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԴԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ԶԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՈՐԴԻՈՒ Ն. ՊԱՌՆԱԿԱՆԵԱՆ
Գոլիս Պառնաբաս խան

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԷՐԴԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000
Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։
Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։
Ընդհանուր գործակալ
ՏՕՍԿՈԼՕ ՄԱՆԿՈ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4
7—104

ԱՆ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄՆԱԶԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Ձուլ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին
1902 Յունուար 1ին եկամտաբերել դոյացած ֆր. 1,506,000,000.
1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ ֆր. 34,000,000։
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 300,000ին ունի ապահովագրեալ ունի, որոնց կը կազմեն Ընկերութիւնը և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալներ վճարուած շահաբաժիններու գումարը ֆր. 17,500,000։
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ակնարկական բոլոր մինչեւ հիմա ուրչ որ և է ընկերութիւնի կը յանձնուած բոլոր անալի անունները և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվճարելի է, ապաւ դրամագլուխ, ճամբորդութեան, մահուան ապահովագրութեան և պատահարի, ամենատարածութեան և մինչեւ նոյնիսկ պատերազմի ատեն։ Տիրապետական բոլոր կ'ենթարկուած փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրեալներ վճարելի յետոյ, ապանց յետագայ ապահովագրեալներ հարկի ատենը։ այս փոխատուութեանց գումարները դատ չատ նշանակալի են բոլորին մէջ։ 30 օր պայմանաժամ իրաւունքներ վճարման համար տարեկան։ ֆիզարարներին մինչեւ 5 տարի վերջանին շարունակելու ստանձնագրումը, յետաձգեալ ապահովագրեալներ 5 տա 100 տոկոսով համարելով վճարելով։ մէկ տարիվայ ընելի յետոյ իրաւունք կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երաշխաւորում, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, ունենալ ոչ այլ. ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ։ տարեցի հարցուն ամենաբաղ անվճար մնացած տարեցներուն։ Աւելի մանրամասն նախնեանց համար դիմել։
Տեղեկութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒՐՄՈՒԶ ԵՒ ԸՆԿ.
Գլխաւոր Գործակալ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Գոլիս, Հաճիբոյ խան
Վերջին փոքրագ. Վիքթորիա խան
Գալատիա
Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ. ՉԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Co.
Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տակաւնութեամբ այնքան գնահատուած են, որ այսարդիս ամէն կողմը սարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ սացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։
Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։
Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։
Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սերայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի եռեւ.
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Գոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար Զարյը պոյը, Թիւ 120։
Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ օղլու ի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐ
Ընդարձակ Հալի և Գալատայի Օսեանայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գօմէ	1497	Գոգա	1011	Մարմ	724	Բրազիլ	186
Ալէքթ	3607	Գոնկ	2906	Գրուոնս	1695	Մարէնկօ	2273	Մարֆօ	1113
Անեմէ	1541	Գարսօ	895	Լիրս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրոնս	1735
Արիսոզս	2371	Ցիտս	4311	Լիսթալկս	1581	Միքսաս	3557	Միլիս	1193
Գասանս	1822	Ցօմինս	937	Լինեաս	3720	Միլս	1057	Պրէզ	1200
Գորտոնիս	1264	Ցուրս	2383	Լօրարիս	3600	Մօնդէպլս	1735	Թասսս	1328
Գրաս	1076	Ցրարս	1718	Հուսկէր	595	Մուրիլլս	2419	Բ. Ուէլլսի	1546
Գրիլնս	841	Ցինամ	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրնս	3827
Գրիֆալս	4431	Իպոս	1464	Խոսոնս	5540	Ոնիս	4100	Թոլէս	1470
Գէլոս	1671	Էլտորասս	1520	Ձիլնս	1087	Պոնարս	4036	Թորիոս	457
Գաիրսս	1337	Էքսագս	1841	Գիէս	1053	Ուրլանս	1535	Ուրգիլնս	2429
Գասէս	1244	Ֆիսս	954	Գօլբիս	2307	Քաէրթս	1837	Վասսս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանս	1828	Գօմնս	1700	Քոլս	510	Գոլս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	349	Լէս	1033	Բիսլնս	2229	Վէլինարնս	2396
Սիսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանգս	2272	Բրնալս	1863	Եէսս	1350
Գլիս	2697	Գոպիլէս	3060	Լիվերպուլ	1843	Բօլլս	1313	Զէրս	1200
Գոլրաասս	4235	Գիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բսէէս	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են։
Մորոէֆս շոգենաւը, նաւապետ Գօրսէօլ։
Ալէքթս շոգենաւը, նաւապետ Հիթ։
Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի։
Գլիս շոգենաւը, նաւապետ Սրլն։ Նոյեմբեր 13ին։
Դիմել առ գործակալս Ն. ՀԷՆԼԻ ԵՒ ԸՆԿ.
Թիւ 22—24 Մեծ փողոց Գալատա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերպուլի Ֆօրոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգտակար։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամէզ	3000	Թիպա	2500
Անգիա	3000	Նէրթիս	2400
Թէյլոր	3000	Ծուպրիս	2250
Գեանոքուս	3000	Բէրս	2250
Տարոս	3000	Սֆինքս	2000
Ծանոնի	3000	Եաստրնի	1500
Մարքօթիս	2500	Գիլէթ	1500

Դիմել առ Ճ. Ո. ՈՒՐՄՈՒԶ և ԸՆԿ
Ռեմիզ խան
ՀԱՅՄԻ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
1—A 21, Ճէնտ Պրոյեր Կիլիսա

ԿՈՒՆԱՐԴ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐԱՑԻՆ
Որ ամիսը երեք անգամ կը բանի Լիվերպուլի եւ Արեւելեան միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Ցիլվանիա	8598
Յարսանիա	18900	Քանարիսթ	4341
Լուսանիա	12950	Վէրլա	3225
Լամբանիա	12950	Բաւարիա	2945
Նէւթանիա	8845	Բրնիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբիրիա	2932
Ինդուսնա	8120	Սանտրա	2828
Ուէլսնա	7392	Աէլբա	218
Ուրանիա	7269	Էթրուսքա	16

Դիմել առ ՅՈՒԼ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Պերաթէրի խան, Թիւ 6, 7, 8 Գալատա
Բերա ուսմանեան փողոց։ 13

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԵՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1903 Նոյեմբեր 5/18էն սկսեալ մինչեւ ցնոր անորինութիւն

Վոսփորեն կամուրջ

2 — Արնվ. գրչ. օրվ. պէշիր.	22
2 — Պէպէք չէնկ. պէյլ. զուզղ. պէշիգ.	19
1 45 Եմիմ. մէզզ. պէյօ. Քրպ. եէնք. էմիրկ.	40
2 20 Սաէն. մարկ. ր. հիսար պէպէք արնվ.	
Դրչ. Օրվ. Պէշկ. Գաղձ.	
1 45 Պէյր. բշպ. չպուզ. զանվ. ան. հիսար զանտ վանի. չէնկ. պէյլ. զուզղ	44
2 30 Ենմ. մէզզ. պպրտ. Քրպ. ենք. սաէն. միրկ. պշկ.	46
3 10 Միրկ. ր. հիս. պէպէք. Արնվ. գրչ. օրվ պէշիքվաշ	45
3 — Ա. հիսար զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. զուզղ. պէշկ. Գաղձ.	34
2 20 Ա. Ր. գավազ Ենմ. մէզզ. պպրտ. Քարպ. պէյր. բաշպ. չպզլ. զանվ. ա. հիսար զանտ. օրվ. պէշ.	41
3 50 Ա. հիսար զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. զուզղ. պէշիքվաշ	39
3 15 Ենմ. մէզզ. պպրտ. Քրպ. ենք. սաէն. էմիրկ. պէշիկվաշ	50
4 5 Միրկ. ր. հիս. պէպ.արն. գրչ. օրվ. պշկ. զապաթաշ	40
4 50 Ա. հիսար զանտ. պէպէք արն. չէնկ. պէյլ. օրվ. պէշկ. Գաղձ. սիրբէշի	19
4 15 Ր. Ա. Գավազ Ենմ. մէզզ. պէօյր. Քրպ. ենք. սաէն. միրկ. ր. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրվ. պշկ.	37
5 — Պէյր. բաշպ. չպուզ. զանվ. ա, հիսար զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. պէշկ.	44
6 — Պէպէք արնվ. գրչ. չէնկ. պէյլ. օրվ. պշկ. զապաթաշ սիրբէշի (ա, երթեւեկը մինչեւ դիկտեմբեր 10 պիտի շարունակուի)	46
5 45 Ենմ. մզբպ. պյրտ. Քրպ. ենք. միրկ. ր. հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրվ. պշկ.	38
6 — Պէյր զ բշպ. եէնիր. սաէն. զանվ. միրկ. ր. ա. հիս. զանտ. պէպէք Արնվ. գրչ. չնկ. պէյլ. օրվ Գուզզ. պէշկ. զպա.	22
8 5 ր. ա. հիսար զանտ. արն. չէնկ. պէյլ. զուզղ. պշկ. զապաթաշ	43
7 35 Ենմ. մէզզպ. պէօյր. Քարպ. պէյր զ ենիր. սաէն. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրվ. պշկ.	34
8 23 Ր. ա. Գավազ մզպ. պյրտ. Քրպ. պէյր. բշպ. չբպուզ. զանվ. ա. հիսար զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. զուզկ. պէշկ.	39
9 30 Եէնիմ. մէզր. պէօյտ. Քրպ. եէնք. սաէն. միրկ. ր. հիսար պէպէք արնամվուրէօյ գրչ. օրվ. պէշքրթ.	45
10 15 Պէյրօզ եէնիր. զանվ. ա. հիսար. գնտ. չէնկ. պէյլ. զուզկ. իւսկ.	44
10 50 Միրկ. օրվ.	50
10 50 Վանի. գրչ. պէշիքվաշ	19
11 15 Պէպէք	22
10 10 Ր. Ա. գավազ եէնիմ. մէզզ. պէօյիւլտ. Քարպ. եէնիր. միրկ. ր. հիս. պէպէք արնավ. օրվ. պէշիկվաշ	37

Կամուրջեն Վոսփոր

2 30 Պէշիքվաշ օրվ. գրչ. արնվ. պէպէք ր. հիս. միրկ. սաէն. եէնիր. Քրպ. պէօյր. մէզզ. եէնմ. ր. ա. գավազ.	37
3 5 Պէշիր. օրթ. արնվ. միրկ.	40
3 15 Գապպշ. պէշկ. զուզղ. օրվ պէլ չնկ. գրչ. արնվ. պէպէք զանտ. ա. հիսար ր. հիս. միրկ. զանվ. սաէն. եէնր. բշպ. պէյրօզ.	22
3 30 Ի սկ. զուզկ. պէլ. չէնկ. վանի. զանտ. ա. հիս. զանվ. չպուզը բշպ. պէյրօզ	41
4 10 Պէշկի. չնկ. ա. հիսար	19
4 Գապպ. աշրթ. օրվ. գրչ. արնվ. պէպէք ր. հիսար միրկ. սաէն. եէնիր. Քարպ. պէօյր. մէզ եէնմ.	38
5 Պէշկի. օրվ. գրչ. արնվ. պէպէք (այս երթեւեկումիւնը մինչեւ դեկտեմբեր 10 պ տի տեւէ)	
5 15 Գապպաթաշ պէշկի. Գուզկ. պէլլ. չէնկ. վանի. գնտ. ա. հիս. զանվ. չպուզը բշպ. պէպ. Քրպ. պէօյր. մէզզ. եէնմ.	34
6 Գապպ. պէշկի. օրվ. գրչ. արվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սաէն. եէնիր. Քրպ. պէօր. մէբպ. եէնմ. ր. ա. գավազ	39
6 40 Պէշիկի. գուզկ. օրվ. պէլլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպէք զանտ.ա.հսր. գալ.ր. հիս.	19
7 10 Պէշիկի. օրվ. գրչ.արնվ.պէպէք ր. հիս. միրկ. եէնիր. պէլզօզ Քրպ. պէօեիւք. մէզզ. եէնմ.	45
8 45 Պշկի. գուզկ. պէլլ. չէնկ. վանի. գնտլ. ա. հիս. զանվ. չպզուդը բշպ. պէյրօզ	44
9 Պէշկի. օրվ. գրչ. արնվ պէպէք ր. հիս միրկ. էրբ. Քրպ. պէօյր. մէզզ. ր. ա. գավազ	37
9 55 Գապպ. պէշկի. օրվ. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիսար միրկ.	50
10 30 Պէշկի. միրկ. սաէն. եէնիր. Քրպ. պէօյր. մէզզ, եէնմ.	49
10 10 Պէշկի. գուզկ. պ'լլ. չէնկ. վանի.	19
10 20 Պէշկի. զանտ. ա. հիս զանվ. չբպուլլը բ պ. պէյր. մէզզպ. ր. ա. գավազը	40
10 35 Պէշկի. օրվ. գրչ. արնվ. պէպէք	22
10 50 Գապպ. պէշկի. զո զկ. պէյլ. չէնկէր. վանիր. զանտլ. ա. ր. հիսար պէպէք	39
11 25 Պէշքվ. պէյլ. զանտ. ա. հիսար զանվ. չբպուրլը եէնր. բշպ. պէյր.	45
11 Պէշկի. օրվ. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սաէն. եէնր.	38
11 25 Միրկ. եէնիր. Քրպ. պէպյր. մէզզպ. եէնմ.	46
12 Միրկ. եէնիր. Քրպ. պէպյր. եէնմ.	50
11 45 Պէշկի. օրվ. արնվ. պէպէք ր. հիսար միրկ. սաէն. եէնիր. պէյր.	44
12 10 Պշկի. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. զանտ. ա. հիսար	31
12 10 Պէշկի. օրվ. գրչ. արնվ. պէպէք	22
12 10 Իսկ. զուզկ. չէնկ. զանտ. արնվ.	19

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով
Ի՞ կ՝ կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը
(20 ակիդէր 1310)
Գործակալ, Գոլոյ կողմը Օսմ. Կոնքայի մասնաճիւղը եէնի Համիտ Հ. փողոց Օսմ. Նահանգաց դէմը։
Դեր-գործակալ Գոլոյ կողմը Գ. Ի. Զաբօխ
Մարբուճհըլար. Զարյրը խան. Թիւ 21
Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի. տակածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Թարաքիայ Դալաթիա

COMP. RUSSE
Navigation & Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Գոլիս
Գշ. 11/24 Սեպտեմբեր ժամը 10ին առաւ. Տարտանել, Միտիլի, Իզմիր, Փիրա, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Յաֆա, Բոր-Սայիտ, Ալեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Երբ. 13/26 Օտէսա ժամը 10ին առաւ.
Շբ. 13/28 Մէրսինա, Իզմիր, Հիրէ, Ալեքսանդրիա ժամը 10ին առաւ.
Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԷՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԱՍՍՈՒՈՒԱ ՇՈԳԵՆԱՒԱՐԻ
Նոյ. 1 29ին Միսիկրէի, Ա. Սարգիս, Եղեբրէ։
» 30ին Հեռ Անվիր.էն։
Դեկտ. 1ին Իմիրէի, Մասսիլիա։
» 7ին Սիրմաթ, Սեւ ծովէն։
ՍԱՄՍՈՒՈՒԱՆԵՐ
Նոյ. 30ին Միսիկրէի, ուղ. Մարսիլիա։
Դեկտ. 2ին Իմիրէի, Սամսուն, Տրապիզոն
Գալաթա և Նօվրօսիսկ։
» 1ին Հեռ, Մարմարա և Անվիր։
» 8ին Սիրմաթ, ուղ. Մարսիլիա։
Ճանապարհորդներ Գալաթայէն մեկնելու համար 245 ֆրանք. Բեռներ 175 ֆրանք. Տեղեկութիւններ Համարի մեջ Գալատայի Թաք Հանէ Ճանապարհ վ. 516 Թ. ՌԷՍՊԻՆ։

ՖԻԼՏ. ԼԻՆԷԱՆՆ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերպուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող օգտակար

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ցիլիա	3500
Ամէրիկան	10500	Իմպրեսան	3500
Բէլգրիան	10500	Գրրան	3200
Լանքասթրիան	9000	Գլասգոյան	3200
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Նորմանիան	8000	Ամերիկան	3300
Ֆոսնտեանն	8000	Գնոսլանդան	3500
Ֆրանկոնիան	8000	Ալպանիան	3500
Լանքասթրիան	8700	Լէսթրիան	3000
Վալսիան	3700	Մալթա	900
Ֆլամինկան	3700	Օրսէզ	800
Եգիպտան	3500	Լեհաստան	80

Առաջնակարգ տեղերէն կը հանձնուի իրենց տարանքն ալ։ Բոլոր փոխադրելու կամ ապրանքներ մասնաւորապես կամ ընդհանրապես ամբողջ նաւերուն համար։ Նաւերուն մասնաւորապես ամենայն ինչ։ Ուղեւորներուն ամենայն հարմարութիւն։ Ուղեւորներուն ամենայն հարմարութիւն։ Ուղեւորներուն ամենայն հարմարութիւն